

Van woonwijk naar studentenghetto?

Een onderzoek naar de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners van Paddepoel.

(bron: KENK Architecten, 2015)

Stephan Latuputty

S1906259

Masterscriptie Culturele Geografie

Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen

Rijksuniversiteit Groningen

Begeleiders: dr. D.R. Lager & dr. B. van Hoven

Groningen, januari 2016

Titel: Van woonwijk naar studentenghetto? Een onderzoek naar de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners van Paddepoel.

Periode: 01-2015 t/m 01-2016

Auteur: S.P. (Stephan) Latuputty

Opleiding: Msc Culturele Geografie
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

Studentennummer: s1906259

Contactgegevens: Moesstraat 57b
9741 AA Groningen
+31 (0)6-53858732

Begeleiders: Dr. D.R. Lager
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Basiseenheid Culturele Geografie
Landleven 1
9747 AD Groningen
d.r.lager@rug.nl

Dr. B. van Hoven
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Basiseenheid Culturele Geografie
Landleven 1
9747 AD Groningen
b.van.hoven@rug.nl

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterthesis ter afsluiting van de Master Culturele Geografie. Met het afronden van deze scriptie komt voor mij een einde aan het studeren aan de Rijksuniversiteit Groningen en mijn studentenperiode in het algemeen. Voorafgaand aan mijn huidige opleiding heb ik hier ook de bachelor Sociale Geografie en Planologie met succes afgerond. Waar ik mijn bachelor afrondde in de drie jaar die hiervoor gepland staan, bleek het afstuderen voor mijn Masteropleiding iets minder snel te gaan. Hoewel ik alle verplichte- en keuzevakken in één keer met succes heb gehaald was voor mij het schrijven van de afstudeerscriptie toch een wat lastiger verhaal. Nadat mijn eerste poging tot het maken van een scriptie helaas mislukte, heb ik nu toch met succes mijn afstudeerscriptie afgerond.

Toen ik mij in januari 2015 oriënteerde op een onderwerp voor mijn masterthesis, stuitte ik op een nieuwsbericht op de website van RTV Noord, waarin melding werd gedaan van de geplande studentenhuisvesting in Paddepoel. Naar aanleiding hiervan ontstond bij mij het idee om mijn masterthesis op dit onderwerp te richten. Nu, een klein jaar later, heb ik mijn thesis met enige vertraging eindelijk afgerond.

Ik wil een aantal mensen bedanken voor hun hulp bij het creëren van mijn masterthesis. Ten eerste gaat een speciaal woord van dank uit naar mijn begeleidster Debbie Lager. Mede dankzij haar begeleiding en kritische houding is deze thesis geworden tot wat het is. Ook als ik het overzicht dreigde kwijt te raken, wist zij mij weer bij de les te krijgen en te motiveren om verder te gaan. Daarnaast wil graag mijn opa Loek bedanken voor de lange middag dat we samen mijn thesis hebben doorgenomen om typ- en stijlfouten eruit te werken. Ook wil ik mijn tweelingbroer en beste vriend Marc bedanken voor het regelmatig controleren hoe het er bij mij voor stond en voor zijn motiverende woorden die ik vaak even nodig had. Tenslotte wil ik uiteraard mijn vriendin Elvira bedanken voor het geduld dat ze wist op te brengen en voor het feit dat ik altijd bij haar terecht kon als het even wat stroever liep met mijn thesis.

Ik wens u veel leesplezier.

Stephan Latuputty

Groningen, 14 januari 2016

Samenvatting

In januari 2015 bracht RTV Noord het nieuws dat in Paddepoel 1000 studenten komen te wonen in nieuw te bouwen studentenhuisvestingsprojecten. Eén van die project betreft een complex voor 445 studenten. Hierdoor ontstond ophef onder bewoners en de wijkraad: zij vrezen voor de negatieve gevolgen van de geplande studentenhuisvesting, onder andere voor de sociale cohesie binnen de wijk.

Dit onderzoek richt zich op huidige bewoners van Paddepoel-West en hoe hun plaatsverbondenheid beïnvloed wordt door de geplande studentenhuisvesting. De hoofdvraag is: *Wat is de invloed van de geplande studentenhuisvesting in Paddepoel-West op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners?*

Studentification is de term, opgezet door Smith (2002), die wordt gebruikt om de groei van hoge concentraties studenten in buurten en wijken in nabijheid van instellingen voor hoger onderwijs te beschrijven (Anderson, 2013). De geplande studentenhuisvesting in Paddepoel zorgt voor studentification in deze wijk. "Plaatsverbondenheid is een band tussen een individu of groep en een plaats, die kan variëren in termen van ruimtelijk schaalniveau, de mate van specificiteit en de sociale of fysieke kenmerken van de plaats en manifesteert zich door middel van affectieve, cognitieve en gedragsmatige psychologische processen" (Scannell & Gifford, 2010, p.5).

Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een casestudy, waarin huidige bewoners van Paddepoel-West centraal staan. Ik bestudeer de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid van deze bewoners door te bekijken wat de huidige band van bewoners met hun buurt is én wat hun houding tegenover en verwachtingen van de geplande studentenhuisvesting zijn. De data is verzameld met elf semigestructureerde interviews.

Uit het onderzoek blijkt dat het merendeel van de respondenten weinig emotionele verbondenheid met de buurt heeft. Daarnaast ervaren alle respondenten een zeer laag niveau van sociale cohesie en hebben zij last van geluidsoverlast.

Er ontstaan drie houdingen tegenover de geplande studentenhuisvesting: (1) een militante houding onder bewoners die tégen zijn. Deze respondenten hebben negatieve verwachtingen van de geplande studentenhuisvesting. (2) Een idealistische houding onder bewoners die vóór zijn. Zij hebben positieve verwachtingen. (3) een pacifistische houding onder bewoners die afwachtend zijn.

Uit deze resultaten concludeer ik dat de geplande studentenhuisvesting een wisselende invloed heeft op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners, afhankelijk van de houding die zij aannemen tegenover en de verwachtingen die zij hebben van de geplande studentenhuisvesting.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Lijst van figuren	6
Lijst van tabellen	7
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding voor het onderzoek, de wetenschappelijke en sociale relevantie	8
1.2 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	9
1.2.1 Onderzoeksdoel.....	9
1.2.2 Onderzoeksvragen.....	10
1.3 Leeswijzer	10
2. Onderzoekscontext	11
2.1 Groningen, studentenstad	11
2.2 Gemeentelijk beleid studentenhuisvesting.....	11
2.3 De wijk Paddepoel.....	12
2.4 Nieuwbouwproject Trefkoel Fase 2	14
3 Theoretisch kader	17
3.1 Studentification	17
3.2 Plaatsverbondenheid.....	19
3.2.1 Plaatsverbondenheid en Leefbaarheid	21
3.2.2 Plaatsverbondenheid en plaatsidentiteit.....	22
3.3 Discours, stereotypen, vooroordelen en persoonlijke ervaring.....	23
3.3.1 NIMBY-syndroom	25
3.4 Conclusie: De samenhang tussen de concepten	25
4. Onderzoeksmethode	27
4.1 Dataverzameling.....	27
4.1.1 De onderzoekspopulatie	27
4.1.2 De wervingsprocedure en de respons.....	27
4.1.3 De onderzoeksgroep	28
4.1.4 Onderzoeksinstrument.....	29
4.2 Operationalisatie	30
4.2.1 introductie vragen	31
4.2.2 Plaatsverbondenheid-vragen	31
4.2.3 Studentification	33
4.3 Analyse	34
4.3.1 Codes	34
4.4 Ethiek.....	38
4.5 Positionality	39

5 Resultaten	41
5.1 De plaatsverbondenheid	41
5.1.1 Emotionele verbondenheid met de wijk	41
5.1.2 Leefbaarheid.....	43
5.1.3 Sociale cohesie	44
5.2 Studentenhuisvesting.....	46
5.2.1 De houding en eerste reacties van de respondenten op de geplande studentenhuisvesting	46
5.2.2 Oorzaken van de aangenomen houdingen tegenover de geplande studentenhuisvesting	47
5.3 Verwachtingen van de geplande studentenhuisvesting	51
5.3.1 Verwachte gevolgen voor de leefbaarheid van de buurt.....	51
5.3.2 Verwachte gevolgen voor de sociale cohesie in de buurt.....	55
6 Conclusie en reflectie op het onderzoek	57
6.1 Conclusie	57
6.2 Reflectie: beperkingen van het onderzoek en aanbevelingen voor verder onderzoek	59
6.2.1 Reflectie.....	59
6.2.2 Vervolgonderzoek	60
Referenties	61
Literatuur	61
Websites	63
Geanalyseerde nieuwberichten	64
Bijlage I: Figuren Studentenhuisvestingsproject De Trefkoel fase 2	65
Bijlage II: Figuren van de huidige staat van het terrein waar De Trefkoel fase 2 wordt gebouwd. ..	67
Bijlage III: De contactbrief	69
Bijlage IV: De interviewgide	70

Lijst van figuren

Figuur 2.1 Ligging van de wijk Paddepoel in de stad Groningen.....	12
Figuur 2.2 Locatie studentenhuisvesting	15
Figuur 2.3 Huidige staat van het voormalige Trefkoel-terrein	15
Figuur 2.4 Ontwerp Trefkoel Fase 2.....	16
Figuur 4.1 De codetree: Studentification.....	38
Figuur 4.2 De codetree: Plaatsverbondenheid.....	38
Figuur I.1 De Trefkoel Fase 2 vanuit de Antaresstraat	65
Figuur I.2 De Trefkoel Fase 2 vanuit zuidelijke richting bekeken.....	65
Figuur I.3 De Trefkoel Fase 2 vanuit noordelijke richting bekeken.....	66
Figuur I.4 De Trefkoel Fase 2 van bovenaf bekeken.....	66
Figuur II.1 Het terrein van de Trefkoel Fase 2, kijkend vanuit de Antaresstraat.....	67

Figuur II.2 Het terrein van de Trefkoel Fase 2, kijkend vanuit de westelijke richting.....	67
Figuur II.3 Het terrein van de Trefkoel Fase 2, kijkend vanuit de oostelijke richting.....	68
Figuur II.4 Het terrein van de Trefkoel Fase 2, kijkend vanuit de noordwestelijke richting.....	68

Lijst van tabellen

Tabel 2.1 Paddepoel-Noord, bevolking naar leeftijdsgroep	13
Tabel 2.2 Paddepoel-Noord, verdeling van huishoudens	13
Tabel 4.1 Overzicht van respondenten	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek, de wetenschappelijke en sociale relevantie

Op 23 januari 2015 werd via RTV Noord bekend dat er concrete plannen zijn om op verschillende locaties in Paddepoel studentenhuisvesting te bouwen. Eén van deze locaties betreft het voormalige Trefkoel-terrein, een braakliggend terrein, gelegen tussen de Zonnelaan en Antaresstraat, midden in de woonwijk Paddepoel te Groningen. De geplande studentenhuisvesting betekent de komst van ongeveer 1000 studenten in de wijk, waarvan 445 op de plek van de Trefkoel, het voormalige buurtcentrum van Paddepoel. (RTV Noord, 2015a). Dit proces, waarin een wijk of buurt te maken krijgt met een hoge concentratie aan studenten, wordt: 'Studentification' genoemd (Smith, 2006).

Het concept studentification is ontwikkeld door Darren Smith, een Britse geograaf die in 2002 de term als eerste gebruikte in een rapport voor Universities UK. De meeste onderzoeken met betrekking tot studentification zijn gericht op steden en buurten in Groot-Brittannië, waar uit onderzoek is gebleken dat studentification voor veel overlast kan zorgen voor de overige buurtbewoners. Enkele voorbeelden van gevolgen zijn: geluidsoverlast en het verlies aan saamhorigheid binnen de wijk (Sage, Smith & Hubbard, 2012), anti-sociaal gedrag door studenten naar aanleiding van overmatig alcohol-gebruik, conflicten tussen studenten en andere buurtbewoners (Hubbard, 2008) en de achteruitgang van de fysieke leefomgeving door het niet onderhouden van tuinen en het dumpen van afval op straat door studenten (Sage, Smith & Hubbard, 2012 en Hubbard, 2008). He (2014) concludeert dat studentification zorgt voor woonegregatie doordat ouderen en gezinnen wegtrekken door de studenten (He, 2014). Er is nog relatief weinig onderzoek gedaan naar de sociaal-culturele impact van studentification in Nederland (alleen Hilbrants (2013) gebruikt het begrip in zijn scriptie). Met dit onderzoek breng ik de impact van geplande studentification in kaart in de Nederlandse context.

Met de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool heeft Groningen twee grote onderwijsinstellingen met een grote regionale aantrekkingskracht. Voor de universiteit geldt zelfs dat dit de enige universiteit in Noord Nederland is. Dit zorgt ervoor dat veel mensen van buiten Groningen in de stad willen studeren en hier ook een woonruimte willen hebben. Zo blijkt uit de Landelijke Monitor Studentehuisvesting dat ongeveer 40% van de studenten in Nederland, uitwonende studenten in de studiestad zijn (Van Hulle, 2015). Verschillende buurten in Groningen hebben hierdoor al te maken met studentification. In enkele buurten is er sprake van de bovengenoemde negatieve gevolgen en naar aanleiding hiervan is onder andere de gemeentelijke campagne 'Leven in Stad' in het leven geroepen (Gemeente Groningen, 2015b). Deze campagne probeert wederzijds begrip tussen de studenten en overige bewoners te kweken en informeert over

het studentenhuysvestingbeleid van de gemeente en wat bewoners kunnen doen bij ergernis en overlast. Nu, mede door de aanwezigheid van deze instellingen, studentification ook in Paddepoel plaats gaat vinden reageren buurtbewoners bezorgd in de media. Ze vrezen voor studentenoverlast en weinig betrokkenheid van de studenten met de wijk waarin ze gaan wonen (RTV Noord, 2015b). Van Weering, voorzitter van de wijkraad van Paddepoel, vindt “dat de studenten met hun gezicht richting de wijk moeten gaan staan, niet met hun rug” (RTV Noord, 2015b). Deze berichtgeving doet vermoeden dat de bewoners een sterke band onderling en met hun wijk hebben én eensgezind lijken te zijn over de komst van de studenten. De affectieve band van een groep/individu met een plek, zoals een wijk, wordt ook wel plaatsverbondenheid (place attachment) genoemd. De berichtgeving doet dus vermoeden dat deze verbondenheid vooral gestoeld is op een sterke sociale band in de wijk en dus wordt aangetast door de studentification. De angst leeft dat de studenten deze plaatsverbondenheid zullen hebben als zij zich in deze wijk vestigen, wat overeenkomstig is met de resultaten van de eerdere onderzoeken (Sage, Smith & Hubbard, 2012; Tyler, 2008; Hubbard, 2005).

Uit zowel deze berichtgeving (RTV Noord, 2015b) als de bekende literatuur (Hubbard, 2005; Tyler, 2008) blijkt dat er vaak wordt uitgegaan van één bepaalde gemeenschap die één bepaalde band met hun woonwijk hebben. Zo hebben bijvoorbeeld Hubbard (2005) en Tyler (2008) het over de negatieve gevolgen die studentification zal hebben op de sociale cohesie van ‘the community’, waarmee zij doelen op veel bewoners die als één acteren. Ik zal in deze scriptie nader onderzoeken, onder individuen binnen een gemeenschap, hoe hun sociale cohesie en plaatsverbondenheid ten opzichte van hun woonwijk is vormgegeven. Daarnaast onderzoek ik wat zij verwachten van de studenten en hoe de geplande studentification invloed zal hebben op hun band met de wijk.

1.2 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

1.2.1 Onderzoeksdoel

De geplande studentenhuysvesting in Paddepoel-West lijkt te worden ervaren als een grote aankomende verandering binnen de woonwijk, voornamelijk op sociaal en cultureel gebied. Het doel van het onderzoek is om te beschrijven en te verklaren hoe studentification invloed zal hebben op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners. Hierbij zal eerst onderzocht worden hoe de respondenten zich momenteel verbonden voelen met hun wijk. Vervolgens zullen de verwachtingen van huidige bewoners ten opzichte van de studentification onderzocht worden. Hierna zal gekeken worden hoe deze verwachtingen invloed hebben op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners. Omdat deze uitkomsten zullen worden weergegeven op basis van de verwachte relatie tussen huidige bewoners en studenten, is het een tweede doel om te onderzoeken hoe deze relatie goed ontwikkeld kan worden, vanuit het oogpunt van huidige buurtbewoners.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Hoofdvraag

Wat is de invloed van de geplande studentenhuisvesting in Paddepoel-West op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners?

Deelvragen

Hoe is momenteel de plaatsverbondenheid van huidige bewoners vormgegeven?

Deze vraag is erop gericht om te onderzoeken hoe huidige bewoners van Paddepoel-west zijn verbonden met hun woonbuurt.

Wat verwachten huidige bewoners van de geplande studentenhuisvesting en waarom?

Deze vraag is gericht op het in beeld brengen van de verwachtingen die huidige bewoners hebben van de geplande studentenhuisvesting en wat zij verwachten van het contact met de studenten. Ook is het belangrijk om te onderzoeken waar deze verwachtingen op gebaseerd zijn. De verwachtingen kunnen bijvoorbeeld gebaseerd zijn op stereotypen of persoonlijke ervaring.

1.3 Leeswijzer

Om te beginnen geeft hoofdstuk 2 een introductie op de wijk Paddepoel en, meer specifiek, op het voormalige terrein van de Trefkoel, waar de geplande studentenhuisvesting komt.

In hoofdstuk 3 wordt het theoretisch kader uiteengezet. De belangrijkste concepten en definities worden hier theoretisch, op basis van bestaande literatuur, onderbouwd en uitgelegd.

Hoofdstuk 4 geeft vervolgens een verklaring en omschrijving van de gebruikte onderzoeksmethode.

Hier wordt ook informatie over (de benadering van) respondenten weergegeven en de manier van data-analyse. Tot slot worden in dit hoofdstuk ook ethische kwesties en de positie van de onderzoeker besproken.

In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek uiteengezet. De bevindingen uit de afgenomen interviews worden hier aan bestaande theorie en literatuur gespiegeld. En op basis hiervan wordt geanalyseerd wat de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners van Paddepoel-West is. Hierna volgt in hoofdstuk 6 de conclusie, waarin ik aan de hand van de resultaten uit hoofdstuk 6 antwoord geef op de hoofd- en deelvragen van dit onderzoek. Daarnaast geef ik ook een reflectie op dit onderzoek in hoofdstuk 6.

2. Onderzoekscontext

Ik onderzoek de invloed van de geplande studentenhuysvesting op de plaatsverbondenheid van inwoners van Paddepoel-West. Daarom behandel ik hier de context van mijn onderzoeksgebied. Ten eerste behandel ik de stad studentenstad Groningen, waar Paddepoel-West deel van uit maakt. Vervolgens behandel ik hoe de gemeente Groningen beleid voert op het gebied van studentenhuysvesting. Vervolgens geef ik meer informatie over de wijk Paddepoel, de buurten van deze wijk en de locatie van de geplande studentenhuysvesting waar dit onderzoek betrekking op heeft.

2.1 Groningen, studentenstad

Paddepoel is onderdeel van de stad Groningen, een stad die bekend staat als een studentenstad. In 2015 telde Groningen in totaal 200.459 inwoners en daarvan zijn 56.087 inwoners, student(Onderzoek en Statistiek Groningen, 2015a). Met dit aantal studenten heeft Groningen de vierde grootste studentenpopulatie van Nederland (Van Hulle, 2015). Relatief komt dit aantal binnen de gemeente Groningen neer op ongeveer 28% van totale bevolking (Onderzoek en Statistiek Groningen, 2015a).

De aantrekkingskracht van Groningen op studenten komt voornamelijk door de twee grote onderwijsinstellingen die in Groningen gevestigd zijn: de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool. Beide instellingen hebben een grote regionale aantrekkingskracht. De Rijksuniversiteit Groningen is daarnaast de enige universiteit in het Noorden van Nederland, waardoor veel studenten naar Groningen toe trekken. De laatste jaren ziet de RUG echter ook een sterke stijging van haar internationale aantrekkingskracht. Zo nam het aantal buitenlandse studenten in 2015 fors toe (Onderzoek en Statistiek Groningen, 2015b) en verscheen kortgeleden op de website van de BBC nog een artikel over de grote aantrekkingskracht van de RUG op Britse studenten (Coughlan, 2015).

Veel studenten die ervoor kiezen om in Groningen te gaan studeren besluiten om ook in Groningen te gaan wonen. Omdat overige bewoners binnen de gemeente overlast ervaren van de vele studenten, hanteert de gemeente Groningen een specifiek beleid met betrekking tot studentenhuysvesting.

2.2 Gemeentelijk beleid studentenhuysvesting

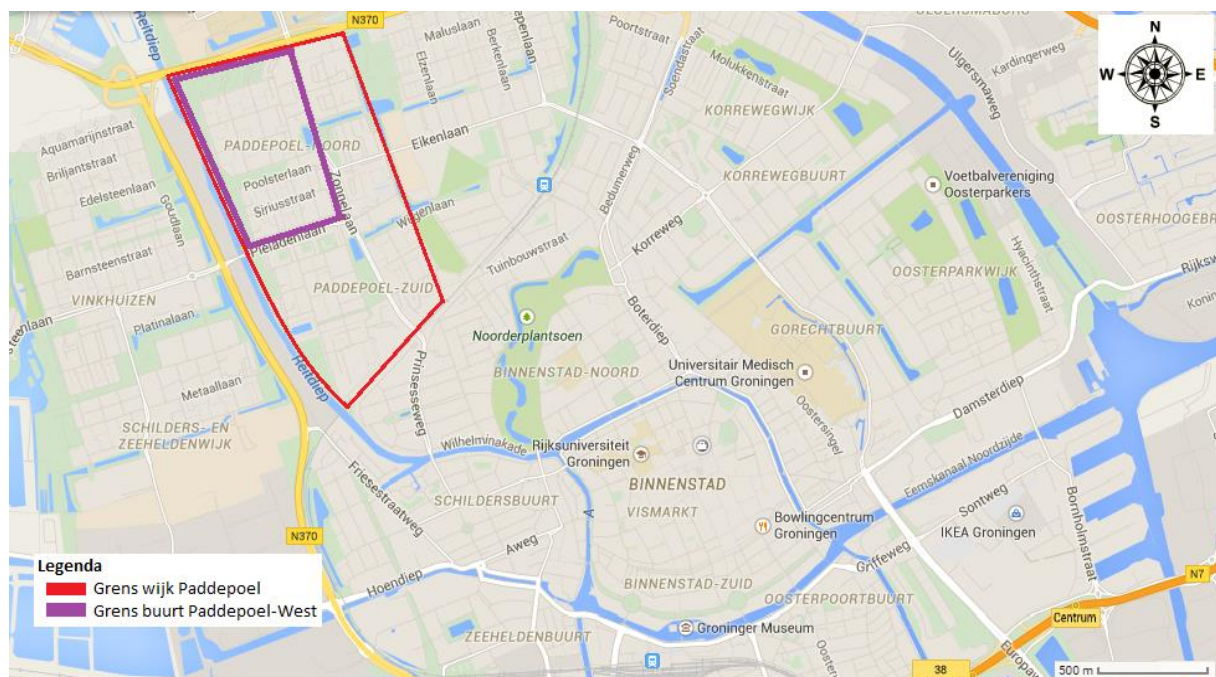
In mei 2015 publiceerde de Gemeente Groningen haar jaarlijkse woonvisie 'Wonen in Stad'. Gebaseerd op de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting kwam de Gemeente Groningen tot de conclusie dat er een tekort ontstaat aan kwalitatief hoogwaardige studentenwoningen (Gemeente

Groningen, 2015). Vanuit de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting blijkt namelijk dat studenten steeds minder bereid zijn om voorzieningen in hun woning te delen (Van Hulle, 2015). Waar nu nog veel studenten in gedeelde studentenpanden op kamers wonen en hun keuken, badkamer en woonkamer delen met andere studenten, ontstaat er steeds meer de vraag naar zelfstandige wooneenheden (Van Hulle, 2015). Kortom, in Groningen zijn te veel, te kleine onzelfstandige kamers en schiet de kwaliteit van veel jongerenwoningen tekort (Gemeente Groningen, 2015a).

Op basis van dit overschot aan kamers met gedeelde voorzieningen en het tekort aan kwalitatief hoogwaardige zelfstandige woonruimtes, zette de gemeente Groningen al in 2011 de manifestatie BouwJong op, tegenwoordig bekend onder de noemer Campus Groningen (Gemeente Groningen, 2011). De manifestatie BouwJong is gericht op de belangrijkste punten van de gemeente Groningen met betrekking tot het studentenhuisvestingsbeleid: het realiseren van grootschalige kwalitatief hoogwaardige zelfstandige wooneenheden voor studenten en hiermee een alternatief bieden voor de onzelfstandige woningen in de particuliere sector (Gemeente Groningen, 2011). De gemeente heeft vier locaties aangewezen om de grootschalige wooneenheden te realiseren. Onder andere de wijk Paddepoel behoort tot deze locaties (Gemeente Groningen, 2011).

2.3 De wijk Paddepoel

De Groningse wijk Paddepoel is gelegen aan de noordkant van de stad en is één van de drie naoorlogse uitbreidingswijken die in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw zijn gebouwd (Gemeente Groningen, 2010a). Op figuur 2.1 zijn de grenzen van de wijk gemarkeerd.

Figuur 2.1 Ligging van de Wijk Paddepoel in de stad Groningen. (Bron: Google Maps (2015))

Paddepoel is een wijk die is opgebouwd uit zogenaamde bouwstempels: steeds terugkerende bouwstructuren die naast elkaar, in gedraaide posities geplaatst zijn (Platform GRAS & CBK Groningen, 2015).

De wijk is opgebouwd vanuit de tuinstadgedachte: veel groen en wijds opgezette straten moeten ervoor zorgen dat de wijk een soort landelijk, open karakter heeft. (Gemeente Groningen, 2010a). Centraal in de wijk ligt het overdekte winkelcentrum Paddepoel, dat een wijk overstijgende functie heeft. Zowel bewoners van de wijk, als mensen van buitenaf komen hier om te winkelen.

Hoewel Paddepoel door de centrale assen in vier buurten is verdeeld, hanteert de gemeente een verdeling in twee buurten, te weten Paddepoel-Noord, bestaande uit de buurten Paddepoel-West en Paddepoel-Noord en daaronder Paddepoel-Zuid, bestaande uit de buurten Paddepoel-Zuidwest en Paddepoel-Zuidoost. Omdat voor Paddepoel-West niet alle statistieken en cijfers beschikbaar zijn, maakt ik gebruik van de cijfers van Paddepoel-Noord. Hieronder volgen enkele statische gegevens van Paddepoel-Noord.

Paddepoel-Noord, bevolking naar leeftijdsgroep		%
0 tot 15 jaar	455	9
15 tot 25 jaar	910	18
25 tot 45 jaar	1061	21
45 tot 65 jaar	1061	21
65 jaar en ouder	1568	31
Totaal aantal inwoners 2014	5.055	

Tabel 2.1: Paddepoel-Noord, bevolking naar leeftijdsgroep (Bron: CBS, 2014)

Paddepoel-Noord, verdeling van huishoudens	Aantallen	%
Eenpersoonshuishoudens	1931	62
Huishoudens zonder kinderen	748	24
Huishoudens met kinderen	436	14
Totaal aantal huishoudens	3115	

Tabel 2.2: Paddepoel-Noord, verdeling van huishoudens (Bron: CBS, 2014)

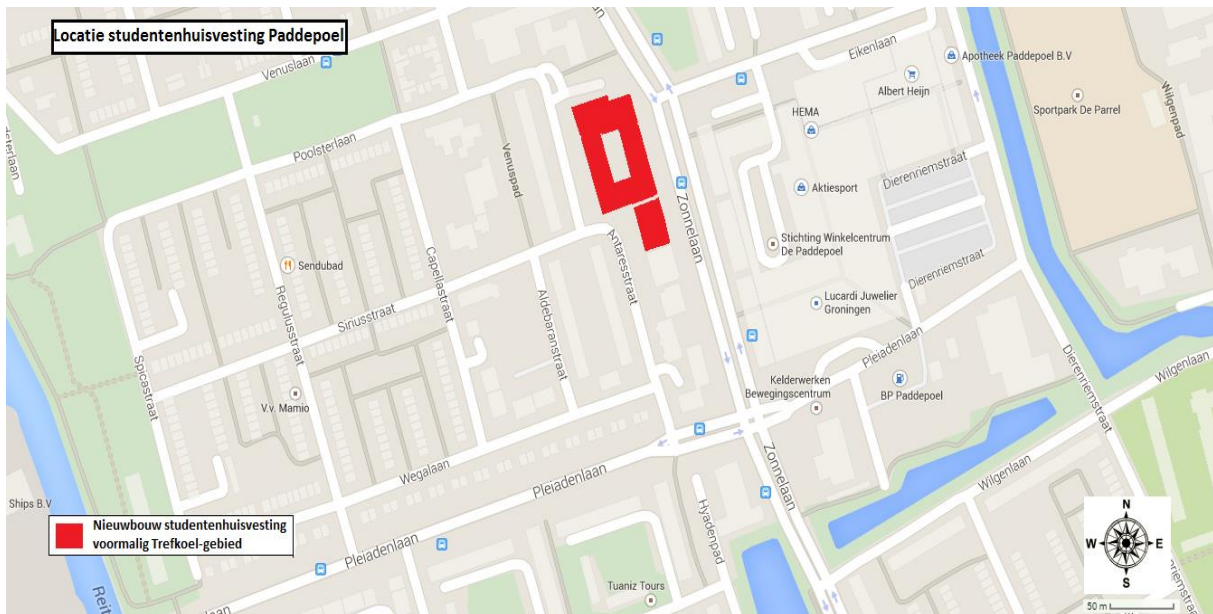
89% van de bewoners van Paddepoel-Noord geeft aan, de buurt als prettig te ervaren en 64% van alle bewoners geeft aan dat zij ook echt gehecht zijn aan de buurt (Onderzoek en Statistiek Groningen, 2015a). Dit zijn beide gemiddelde cijfers voor buurten in Groningen. Op het gebied van veiligheidsbeleving scoort Paddepoel-Noord relatief slecht ten opzichte van het gemiddelde van de gemeente Groningen. 29% van de inwoners van Paddepoel-Noord geeft aan zich wel eens onveilig te hebben gevoelt in de eigen buurt, tegenover 21% als het gemiddelde van de gemeente Groningen. (Onderzoek en Statistiek Groningen, 2015a).

2.4 Nieuwbouwproject Trefkoel Fase 2

Zoals hierboven aangegeven heeft de gemeente Groningen onder andere de wijk Paddepoel aangewezen als één van de locaties waar zij grootschalige zelfstandige studentenhuisvestingsprojecten wil realiseren. De locatie waar ik mijn onderzoek op richt is gelegen in de deelbuurt Paddepoel-West.

Paddepoel-West wordt begrensd door het Reitdiep aan de westkant, de N370 aan de noordkant, de Zonnelaan aan de oostkant en de zuidgrens wordt gevormd door de Pleiadenlaan. Het is een buurt met een hoge sociale samenhang, die veel activiteiten organiseert in de groenzones gelegen in de buurt (Gemeente Groningen, 2010b). De grootste ergernis van de bewoners van Paddepoel-West was het vervallen Trefkoel-gebied, die hen, fysiek gezien, afscheidde van de rest van de wijk Paddepoel (Gemeente Groningen, 2010a).

In het begin van de jaren zeventig werd op de locatie tussen de Zonnelaan en de Antaresstraat het wijkcentrum De Trefkoel opgericht. Het centrum diende als ontmoetingsplek voor bewoners van Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen. In het centrum waren onder meer twee kerken gevestigd, een filiaal van de Openbare Bibliotheek, een jeugdsoos, ouderensociëteit en er werden allerlei activiteiten voor de inwoners van bovengenoemde wijken georganiseerd (Wallisch, 2010). Een aantal jaren geleden werden echter al deze invullingen verhuisd naar andere locaties. Zo werd in de Vensterschool in Selwerd een nieuw wijkcentrum opgezet waar onder meer de Openbare Bibliotheek heen verhuisde. Het wijkcentrum De Trefkoel werd hierdoor min of meer overbodig en raakte in verval (Wallisch, 2010). Nadat de gemeente Groningen onder meer plannen heeft gehad om er woontorens voor senioren te ontwikkelen (Gemeente Groningen, 2010a) is besloten om het gebied te ontwikkelen tot woongebied voor meerdere doelgroepen, waaronder dus studenten. Het oude wijkcentrum werd hierop afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw. Op dit moment is er reeds één complex gebouwd. In dit complex zijn 73 sociale huurappartementen gerealiseerd, waaronder 43 zorgwoningen voor de stichting NOVO (KENK Architecten, 2015). Op figuur 2.2 is de locatie van dit nieuwbouwproject, waar dus het voormalige wijkcentrum De Trefkoel gevestigd was, op een kaart weergegeven.

Figuur 2.2: Locatie studentenhuysvesting de Trefkoel fase 2 (Bron: Google Maps)

Op 23 januari 2015 deelde RTV Noord het nieuwsbericht mee, dat naast het huidige wooncomplex er een studentenhuysvestigingscomplex ontwikkeld wordt, dat aan 445 studenten onderdak moet gaan bieden (RTV Noord, 2015a). Dit studentencomplex is hiermee gelegen tussen de Zonnelaan en de Antaresstraat en valt onder het project De Trefkoel, fase 2 van KENK Architecten. Hiermee wordt het vervallen Trefkoel gebied opnieuw ingericht. Op figuur 2.3 is te zien hoe het terrein er op dit moment uitziet. Meer figuren hiervan zijn terug te vinden in Bijlage II.

Figuur 2.3 Huidige staat van het voormalige Trefkoel-terrein, kijkend vanuit de Zonnelaan richting de Antaresstraat. De flat rechts is de noordelijke flat en voorste flat links is de zuidelijke flat van de Antaresstraat

Op de begane grond van deze complexen is er ruimte voor commerciële doeleinden en gemeenschappelijke voorzieningen voor de studenten (KenK Architecten, 2015). Het idee is dat de ruimte in gebruik wordt genomen door zowel de nieuwe bewoners als de omwonenden die gebruik kunnen maken van de voorzieningen. Boven op de commerciële laag zullen meerdere woonlagen voor studenten komen. Figuur 2.4 toont het definitieve ontwerp van het nieuwbouwproject zoals deze geplaatst zal worden. In Bijlage I zijn meerdere figuren te zien, waarop het ontwerp vanuit verschillende oogpunten wordt getoond.

Figuur 2.4: Ontwerp Trefkoel Fase 2 (Bron: KENK Architecten, 2015)

3 Theoretisch kader

In dit onderzoek staat centraal wat de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners van Paddepoel-West is. Deze studentenhuisvesting zorgt voor studentification in Paddepoel. Daarom is het belangrijk om de centrale concepten in dit onderzoek, studentification en plaatsverbondenheid, in het theoretische kader uit te werken.

In paragraaf 3.1 behandel ik het concept *studentification*. Hierbij kijk ik naar wat het concept inhoudt, wat de gevolgen zijn en hoe bewoners in de buurt waar het proces plaatsvindt zich opstellen tegenover het proces.

In paragraaf 3.2 behandel ik het concept *plaatsverbondenheid*, ook wel *place attachment* in het Engels. Hierbij bespreek ik wat het concept inhoudt en hoe *leefbaarheid* invloed heeft op de verbondenheid van bewoners met hun wijk. Tevens behandel ik een specifieke vorm van plaatsverbondenheid: *plaatsidentiteit*, omdat in dit onderzoek er bewoners zijn die deze specifieke band met hun wijk ervaren.

Ik onderzoek de invloed van de geplande studentenhuisvesting op de plaatsverbondenheid onder andere door te kijken naar de houding tegenover en verwachtingen die bewoners van de geplande studentenhuisvesting hebben. Daarom behandel ik in paragraaf 3.3 de concepten die belangrijk zijn in het verklaren van deze houding en verwachtingen. De concepten *discours*, *stereotypen*, *persoonlijke ervaring* en *vooroordelen* licht ik in deze paragraaf toe.

Tenslotte benoem ik in paragraaf 3.4 de samenhang tussen de behandelde concepten in dit theoretische kader.

3.1 Studentification

Studentification is de term, opgezet door Smith (2002), die wordt gebruikt om de groei van hoge concentraties studenten in buurten en wijken in nabijheid van instellingen voor hoger onderwijs te beschrijven (Anderson, 2013). Voorheen werden studenten vaak gevestigd in bestaande woningen, waar zij dan met meerdere studenten in één woning gingen wonen. Tegenwoordig ontstaat studentification steeds meer door speciaal gebouwde studentencomplexen (Anderson, 2013). Dit laatste is ook het geval in Paddepoel, waar een speciaal studentencomplex wordt gevestigd.

Volgens Tyler (2008) ontstaat het studentification proces naar aanleiding van de vestiging van een of meerdere instellingen van hoger onderwijs, in Nederland een universiteit of een Hbo-instelling, in een plaats. Wanneer deze instelling(en) ervoor zorgen dat er een dermate hoog aantal studenten zich gaat vestigen in deze plaats, dat zij in hoge concentraties gehuisvest worden in

buurten die al bewoond zijn door niet-studenten, ontstaat studentification. Hubbard (2008) spreekt van een zekere mate van dominantie die de studenten binnen deze buurten bereiken.

Smith (2006) stelt het studentification-proces bestaat uit vier dimensies: (1) een sociale dimensie: de vervanging en/of verplaatsing van de gevestigde bewoners voor een tijdelijke, over het algemeen vaak jonge en vrijgezelle sociale groepering. (2) een culturele dimensie: de groei van concentraties van jonge mensen met gedeelde culturen, levensstijlen en consumptiepraktijken. (3) een fysieke dimensie: de verbetering of verslechtering van de fysieke omgeving. (4) een economische dimensie: de veranderende huizenprijzen door de komst van een hoge concentratie aan studenten.

Studentification kan voor verschillende problemen zorgen. Het belangrijkste structurele probleem van studentification is de demografische onbalans die eruit voortkomt (Tyler, 2008). Hiermee doelt hij op het relatief hoge aantal adolescenten (studenten) ten opzichte van andere leeftijdsgroepen. Bovendien zijn studenten ook nog eens tijdelijke inwoners: ze studeren een aantal jaar en verhuizen daarna weer en wonen zij seizoensgebonden: in de zomer, als er geen colleges zijn, trekken zij vaak terug naar waar ze vandaan komen (Tyler, 2008).

Als gevolg van bovenstaand structurele probleem stelt Tyler (2008) dat studentification direct en indirect leidt tot vijftien functionele problemen, die hij verdeeld over vijf groepen: (1) een toename aan sociale problemen, bijvoorbeeld antisociaal gedrag als geluidsoverlast en verhoogde criminaliteit. (2) toename aan milieuproblemen door bijvoorbeeld een toename van afval dat studenten op straat dumpen. (3) een toename aan economische problemen, zo zal de werkgelegenheid als gevolg van de seizoensgebonden inwoners (studenten) ook heel seizoensgebonden worden. (4) algemene problemen, zoals bijvoorbeeld de overlast van auto's en een tekort aan plaats om deze te parkeren. (5) de afname van de sociale cohesie. Ook Sage, Smith & Hubbard (2012) stellen dat studentification zorgt voor een verlies aan saamhorigheid binnen de wijk. Volgens Hubbard (2008) gebeurt dit doordat de gevestigde bewoners, de studenten marginaliseren op basis van het feit dat de waarden en levensstijl van de studenten afwijken van die van de huidige bewoners. Het concept 'sociale cohesie' zal verder toegelicht worden in paragraaf 3.2.1 Volgens He (2014) kunnen deze negatieve gevolgen van studentification leiden tot woonsegregatie doordat gevestigde buurtbewoners, die niet student zijn, wegtrekken uit de buurten waar studentification plaatsvindt.

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat studentification grote sociale en culturele veranderingen teweeg kan brengen, die voornamelijk de huidige buurtbewoners, die niet student zijn, zullen treffen, omdat zij een bepaalde sociale en culturele samenhang in hun wijk gewend zijn, die met de komst van de studenten kan en naar alle waarschijnlijkheid zal veranderen.

De reeds gevestigde bewoners die met studentification te maken krijgen kunnen volgens Tyler (2008) verschillende houdingen aannemen ten opzichte van de studenten. Hij verdeelt deze houdingen in vier groepen: (1) de militanten: dit zijn de bewoners die een sterke antipathie ten opzichte van de studenten ontwikkelen. (2) De pacifisten: de meerderheid van de bewoners neemt een afwachtende houding aan en reageert op de omstandigheden die komen gaan. Velen trekken volgens Tyler (2008) uiteindelijk alsnog uit de buurt weg. (3) De Idealisten: bewoners die empathie tonen ten opzichte van studenten en ondersteunen en verdedigen studenten tegen bijvoorbeeld de militanten-houding. (4) De realisten: bewoners-activisten die de studentification trachten te analyseren als een probleem om de oorzaken aan te kunnen pakken.

3.2 Plaatsverbondenheid

Door de jaren heen is er veel onderzoek gedaan naar plaatsverbondenheid en het concept kent veel definities. In dit onderzoek wordt uitgegaan van de definitie zoals Scannell & Gifford (2010) deze hebben opgesteld in hun PPP-framework of Place Attachment (de Engelse benaming van het concept); "Plaatsverbondenheid is een band tussen een individu of groep en een plaats, die kan variëren in termen van ruimtelijk schaalniveau, de mate van specificiteit en de sociale of fysieke kenmerken van de plaats en manifesteert zich door middel van affectieve, cognitieve en gedragsmatige psychologische processen" (Scannell & Gifford, 2010, p.5).

Scannell & Gifford (2010) hebben het concept gedefinieerd in een kader dat bestaat uit drie dimensies: persoon, psychologische processen en plaats. De persoon- en plaats-dimensie staan voor het individu of de groep en de specifieke plaats waar de verbondenheid betrekking op heeft.

Volgens Scannell & Gifford (2010) zijn er drie psychologische processen waarin plaatsverbondenheid tot uiting komt: affectie, cognitie en bepaald gedrag. Met deze dimensie geven zij aan dat place attachment niet slechts een statisch gegeven is, maar dat het een doorlopend proces is, dat door middel van drie factoren onderhouden en gecontinueerd wordt.

Affectie is de emotionele band die een individu of groep kan hebben met een plaats. Het komt overeen met het Topophilia concept van Tuan (1977, in Holloway & Hubbard, 2001) en staat vrij vertaald voor "liefde voor plaats". Ook Raymond et. al. (2010) erkennen dat de emotionele band met een specifieke plaats een belangrijke component is van place attachment. Zij verbinden het concept aan neighborhood attachment, van Brown et. al. (2003), dat staat voor de mate waarin individuen een emotionele band hebben met de plaats waarin zij wonen. Greif (2009) stelt dat toenemende diversiteit aan groepen mensen die in een buurt wonen een negatieve werking heeft op neighborhood attachment. Dit heeft deels te maken met vooroordelen die mensen over bepaalde groepen hebben (Greif, 2009); als een bepaalde groep, die bijvoorbeeld bekend staat om het creëren van overlast en straatvervuiling, zich zal vestigen in een wijk, dan zal de neighborhood attachment

onder de huidige inwoners kunnen afnemen op basis van deze vooroordelen. Het onderzoek van Greif (2009) heeft betrekking op verschillende raciale groepen, maar dit kan ook toegepast worden op studenten. Een uiting van het affectieve element is het wel of niet thuis voelen door individuen of groepen op een bepaalde plek. 'Thuis' verwijst hier naar 'The social home' van Sixsmith (1986, in Annison, 2000). "The social home is het concept waarbij thuis als een gedeelde plaats wordt gezien waar interacties met anderen plaatsvinden, waar anderen aanwezig zijn en waar je anderen accepteert en zelf geaccepteerd wordt" (Sixsmith, 1986, in Annison, 2000, p. 255).

Het cognitieve element van plaatsverbondenheid bestaat uit herinneringen, waarden, betekenissen, kennis en overtuigingen die een rol spelen bij de totstandkoming van een persoonlijke connectie met een plaats. Raymond et. al. (2010) definiëren dit als place familiarity. Iemand die bijvoorbeeld is opgegroeid in Paddepoel zal waarschijnlijk veel herinneringen hebben aan gebeurtenissen in de buurt. Dit kan bijdragen aan een sterke plaatsverbondenheid.

Tenslotte wordt plaatsverbondenheid geuit door het vertonen van bepaald gedrag. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld de lengte van de woonduur, het regelmatig terugkeren naar specifieke plaatsen, of het vertellen over specifieke plaatsen (Scannell & Gifford, 2010).

In dit onderzoek staat centraal wat de geplande studentenhuysvesting voor een invloed heeft op de plaatsverbondenheid van gevestigde bewoners. Het gaat hier, met andere woorden, om een verandering/ontwrichting in de plaatsverbondenheid van deze mensen. Dit sluit aan bij het theoretisch raamwerk van Brown & Perkins (1992), waarmee ontwrichtingen/veranderingen in plaatsverbondenheid onderzocht kan worden. Dit raamwerk is gestoeld op vier aannames omtrent plaatsverbondenheid die beïnvloedbaar zijn door ontwrichtingen (Brown & Perkins, 1992, p.280-285);

1. Plaatsverbondenheden vormen een integraal onderdeel van zelfdefinities en bevatten zowel individuele als gemeenschappelijke aspecten van identiteit. Ontwrichtingen in plaatsverbondenheden vormen een bedreiging voor zelfdefinities.
2. Plaatsverbondenheden voorzien mensen van stabiliteit en verandering/ontwikkeling, ontwrichtingen dreigen mensen te overweldigen met teveel verandering om goed mee om te kunnen gaan.
3. Plaatsverbondenheden zijn opgebouwd uit meerdere aspecten en omvatten verschillende schaalniveaus; ontwrichtingen moeten worden onderzocht op hun veelzijdige aspecten omdat zij op meerdere manieren invloed kunnen hebben op place attachment. Studenten kunnen bijvoorbeeld op sociaal gebied zorgen voor minder cohesie in de wijk en op fysiek gebied voor meer overlast door rommel.

4. Ontwrichtingen kunnen begrepen worden door hun individuality-communality en stability-change functies te onderzoeken met betrekking tot de predisruption, disruption en postdisruption fases.

Zoals bij de vierde aanname te lezen is verdelen Brown & Perkins (1992) een verstoring in place attachment in drie tijdfases: predisruption, disruption en postdisruption fases. In het huidige onderzoek bevindt de situatie zich momenteel in de predisruption fase; de verstoring moet nog plaatsvinden aangezien de studenten zich momenteel nog niet in de geplande nieuwbouw hebben gevestigd. Brown & Perkins (1992) stellen dat het belangrijk is om in deze fase alvast te anticiperen op de nieuwe verhoudingen binnen de wijk om zo de verstoring zo geleidelijk mogelijk te laten verlopen. Hiermee doelen zij op het tijdig en goed informeren van de huidige bewoners, zodat zij kunnen wennen aan het idee dat er veel studenten bij hen in de buurt komen wonen.

3.2.1 Plaatsverbondenheid en Leefbaarheid

Plaatsverbondenheid is de band tussen individuen of groepen en de sociale en fysieke aspecten van een plaats (Scannell & Gifford, 2010). Bij leefbaarheid draait het om een samenspel van deze sociale en fysieke aspecten, alsmede de veiligheid van een plaats (De Hart et. al., 2002). Leefbaarheid is de subjectieve waardering van deze aspecten of, met andere woorden, kwaliteiten van een plaats die bijdragen aan de 'quality of life' zoals deze ervaren wordt door inwoners en anderen" (Australian Geography Teachers Association, 2013). Bijvoorbeeld de veiligheid, het straatbeeld, de kwaliteit van de gebouwen in een plaats zijn aspecten die heironder vallen. Maar ook bijvoorbeeld de sociale cohesie, sociale interacties en contacten die in een plaats heersen.

Greenbaum (1982) noemt de buurt als de ideale ruimtelijke schaalniveau voor sociale interacties. Gesprekken, begroetingen en gezamenlijke activiteiten zijn op buurtniveau het best te onderhouden. Zulke sociale interacties kunnen bijdragen aan het ontstaan van sociale cohesie. Echter stelt Ife (1995) dat sociale interactie binnen de buurt juist afneemt door dat er geen geografische beperkingen meer zijn om interactie te onderhouden. Waar voorheen men vrijwel alle sociale contacten in de buurt had, is daar onder meer door moderne technologieën als internet verandering in gekomen.

In paragraaf 3.1 werd omschreven dat de afname van sociale cohesie één van de problemen is dat ontstaat als gevolg van studentification (Tyler, 2008). Sociale cohesie is daarom een aspect van leefbaarheid die ik hier nader toelicht.

"Sociale cohesie is de mate waarin mensen in gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenleving"(Schnabel, 2000, p.22). Het concept verwijst volgens De Hart et. al. (2002) naar de interne samenhang van een sociaal systeem. Het sociale systeem in dit

onderzoek betreft de buurtbewoners van Paddepoel-West. Forrest & Kearns (2001) stellen dat sociale cohesie bestaat uit zes domeinen: (1) gedeelde waarden en een burgerlijke cultuur, (2) sociale orde en sociale controle, (3) sociale solidariteit en vermindering van ongelijkheid in welvaart, (4) sociale netwerken en sociaal kapitaal en (5) plaatsverbondenheid en plaatsidentiteit. Een sociaal systeem dat een gebrek aan sociale cohesie heeft, zal één zijn met sociale wanorde, ongelijke morele waarden, extreme sociale ongelijkheid, een laag niveau van sociale interactie tussen en binnen de gemeenschap en een laag niveau van plaatsverbondenheid (Forrest & Kearns, 2001, p. 2128).

3.2.2 Plaatsverbondenheid en plaatsidentiteit

Binnen de wetenschappelijke wereld heerst er grote discussie over hoe plaatsverbondenheid en plaatsidentiteit, ofwel place identity in het Engels, zich tot elkaar verhouden (Hernandez et. al., 2007). In dit onderzoek wordt plaatsidentiteit gezien als een vorm van place attachment. Zoals eerder uiteengezet in de definitie van plaatsverbondenheid van Scannell & Gifford (2010), zijn affectieve relaties met plaatsen in verschillende mate van specificiteit mogelijk. In het geval van plaatsidentiteit gaat het hierbij om een zeer specifieke relatie tussen persoon en plaats, waarbij de persoon zijn identiteit deels onttrekt aan deze plaats (Vanclay, 2008). Er is dus sprake van een zeer intense verbondenheid tussen een individu of groep en een specifieke plek. Net zoals in het PPP-framework van Scannell & Gifford (2010), stelt Prohansky, (1978, in Speller et. al., 2002) dat plaatsidentiteit gevormd wordt en tot uiting komt door affectieve, cognitieve en gedragsmatige dimensies. Het is hierbij belangrijk te erkennen dat de fysieke omgeving niet slechts een context is voor het ontwikkelen van een verbondenheid of een identiteit, maar dat het een integrale rol speelt in deze ontwikkeling (Speller et. al., 2002). Plaatsidentiteit is een zeer complex te ontstane relatie tussen persoon en plaats en ontwikkelt zich over een langere tijd (Hernandez et. al., 2007). Het is een proces van het behoud van een bepaalde identiteit die een individu aan een plaats onttrekt (Speller et. al., 2002).

Omdat in dit onderzoek bewoners worden benaderd die mogelijk al relatief lang in Paddepoel wonen, is er de kans dat onder hen ook een aantal personen een plaatsidentiteit-verbondenheid met hun woonwijk hebben ontwikkeld. Daarom is het belangrijk hier te behandelen hoe een externe verandering, in dit geval de geplande studentenhuisvesting, invloed kan hebben op de plaatsidentiteit van individuen.

Om dit te bekijken heeft Breakwell (1986, 1988, 1992, in Speller et. al., 2002 en in Twigger-Ross & Uzzell, 1996) de Identity Process Theory ontworpen. Hij stelt hierin dat een externe verandering een bedreiging kan vormen voor de identiteit, en daarmee ook plaatsidentiteit, van een individu als één of meerdere van de motiverende principes, die individuen hebben met betrekking tot identiteit, wordt of worden bedreigd of zelfs aangetast. Wanneer dit het geval is reageren

individuen afkeurend (Breakwell, 1986, in Speller et. al., 2002). tegenover de externe verandering en kan dit leiden tot het in actie komen tegen de verandering (Breakwell, 1986, in Twigger-Ross & Uzzel, 1996). Breakwell (1986, in Twigger-Ross & Uzzel, 1996) onderscheidt vier motiverende principes:

- (1) Onderscheidend vermogen. Dit staat voor het verlangen naar het behoud van persoonlijke onderscheidenheid ofwel uniek te zijn ten opzichte van anderen. Mensen gebruiken onder andere identificatie op basis van plaatsen om henzelf van anderen te onderscheiden (Twigger-Ross & Uzzell, 1996). Paddepoel staat in de volksmond bekend als een rustige wijk waar veel ouderen wonen. De geplande studentification kan zorgen voor een karakterverandering van de wijk, wat invloed heeft op het onderscheidend vermogen van huidige bewoners.
- (2) Continuïteit. Dit staat voor het verlangen naar continueren, behouden en onderhouden van de persoonlijke identiteit. Hierin zijn twee verschillende types van continuïteit erkend: place-referent continuity, dat verwijst naar het behoud van continuïteit via specifieke plaatsen die een emotionele waarde voor een persoon hebben en de place-congruent continuity, dat verwijst naar het behoud van continuïteit op basis van bepaalde karakteristieken van plaatsen die over te hevelen zijn van de ene plek naar de andere (Twigger-Ross & Uzzell, 1996, p. 208).
- (3) Zelfvertrouwen. Dit verwijst naar de positieve evaluatie van een individu zelf of de groep waarmee het individu zich identificeert. Favoriete omgevingen kunnen het zelfvertrouwen van een individu versterken (Korpela, 1989, in Twigger-Ross & Uzzell, 1996) waardoor het zelfvertrouwen een boost krijgt door de eigenschappen van een plaats (Twigger-Ross & Uzzell, 1996, p.208).
- (4) Zelfwerkzaamheid is de vastberadenheid van een individu om die activiteiten uit te voeren die hij/zij wil uitvoeren in een bepaalde omgeving (Twigger-Ross & Uzzell, 1996).

3.3 Discours, stereotypen, vooroordelen en persoonlijke ervaring

Dit onderzoek is, zoals hierboven beschreven, gericht op een verstoring van de plaatsverbondenheid die nog moet plaatsvinden en zich hiermee in de 'predisruption' fase bevindt. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken, op basis waarvan huidige inwoners een bepaalde houding aannemen ten opzichte van de geplande studentification. Verwachtingen ten aanzien van een fenomeen dat nog moet plaatsvinden zijn veelal gebaseerd op vier concepten: discours, stereotypen, vooroordelen en persoonlijke ervaring. In deze paragraaf behandel ik wat deze concepten inhouden en welke invloed zij kunnen hebben op de meningsvorming ten aanzien van een fenomeen dat nog moet plaatsvinden.

Een discours duidt de algemene manier van praten en denken over een bepaald onderwerp aan (Foucault, 1981, in Holloway & Hubbard, 2001). Discoursen zijn tijd- en plaatsgebonden en zetten mensen aan tot handelen volgens deze normatieve beeldvorming. Ze worden gecreëerd door individuen of groepen die de macht en het aanzien hebben onder grote groepen mensen, die deze discours vervolgens als waarheid gaan behandelen. De algemene gedachten over studenten en het hieruit voorkomende handelen van huidige bewoners van Paddepoel-West met betrekking tot de komst van de studenten komen deels voort uit discours.

Volgens Maio et. al. (1994) baseren individuen hun houding ten opzichte van een, voor hen, nieuw te vestigen groep mensen veelal op de eerste informatie die zij over deze groep krijgen. Deze informatie is echter vaak onvolledig, mede doordat er nog geen persoonlijke interactie met de nieuwe groep heeft plaatsgevonden. De eerste informatie die individuen over nieuwe groepen mensen ontvangen bestaat vaak uit stereotypen. Volgens Tajfel (1963) hebben mensen de neiging om grote groepen mensen te karakteriseren op basis van een paar ruwe gemeenschappelijke eigenschappen. Dit zijn stereotypen; versimpelde representaties van de werkelijkheid die gericht zijn op eigenschappen van een bepaalde groep mensen, die als kenmerkend worden verondersteld. Zo ontstaan zeer gegeneraliseerde beelden. Mensen stereotyperen om individuen te kunnen categoriseren in verschillende groepen (Tajfel, 1963). Bogardus (1950, in Hagendoorn en Sniderman, 2001) stelt dat stereotypen kenmerken die zijn toegewezen aan bepaalde groepen. Deze zijn vaak zeer overdreven. In tegenstelling tot sociotypen, dat kenmerken zijn die een groep daadwerkelijk zelf heeft.

Stereotypen zijn gebaseerd op vooroordelen en kunnen in situaties waarbij er spanning kunnen ontstaan tussen bevolkingsgroepen, zoals bij de vestiging van een nieuwe groep mensen in een woonbuurt van een andere groep, voor spanningen zorgen. Het beeld dat op basis van stereotypen wordt gecreëerd, wordt pas aangepast als er daadwerkelijk persoonlijk contact heeft plaatsgevonden (Tajfel, 1963).

Zoals hier boven genoemd zijn stereotypen gebaseerd op vooroordelen die mensen hebben van andere groepen mensen. Een vooroordeel is de willekeurige toewijzing van een negatieve evaluatie op een individu of groep (Brown, 1968, in Hagendoorn & Sniderman, 2001). Vooroordelen zijn vaak zeer vertekend, waardoor de evaluatie veel negatiever is dan wat rechtvaardigt wordt door de feiten (Hagendoorn & Sniderman, 2001).

Er zijn daarnaast ook mensen die hun oordeel baseren op persoonlijke ervaring of associaties met het fenomeen waar het om draait. Als hier sprake van is, heeft het individu al een oordeel over en gevoelens bij de situatie waar het om gaat en dit beïnvloedt de manier waarop het individu de nieuwe situatie zal beoordelen (Oskamp, 1991). Volgens Zahn (1971) zijn ook de emoties die het

individueel bij voorgaande situaties heeft gevoeld van belang bij de nieuwe situaties. Als, in dit geval, een huidige inwoner van Paddepoel eerder in nabijheid van studenten heeft gewoond en hier niet blij mee was, dan zullen die emoties die hij toen voelde, kunnen bepalen hoe hij tegenover de geplande studentenhuisvesting in Paddepoel staat en welke verwachtingen hij hier over heeft.

3.3.1 NIMBY-syndroom

Zoals te lezen is in paragraaf 3.1 heeft studentification veel negatieve gevolgen voor de buurt of wijk waar het plaatsvindt. Daarnaast is dit onderzoek gericht op een fenomeen dat nog moet plaatsvinden, waardoor een deel van de respondenten naar alle waarschijnlijkheid zijn/haar houding zal baseren op vooroordelen stereotypen, die ook negatief van aard zijn. Als de houding ten opzichte van het fenomeen, in dit geval de geplande studentenhuisvesting, ook negatief is, is een veel voorkomend gevolg hiervan het NIMBY-syndroom.

Het NIMBY-syndroom, voluit not in my back yard-syndroom, verwijst naar de protectionistische houding en de oppositionele strategie die wordt aangenomen door gemeenschappen die te maken krijgen met een onwelkome ontwikkeling in hun wijk of buurt (Dear, 1992). De ontwikkeling in dit onderzoek is de geplande studentenhuisvesting.

Bewoners erkennen meestal dat de geplande ontwikkeling noodzakelijk is, maar willen dat deze niet plaatsvindt in de buurt van hun eigen huis. Vandaar de term not in my back yard, ofwel niet in mijn achtertuin (Dear, 1992). Kenmerkend voor individuen en groepen waarbij het NIMBY-syndroom optreedt, is dat zij voornamelijk gericht zijn op de risico's en nadelen die een fenomeen/project met zich meebrengt en onvoldoende kennis hebben over of aandacht hebben voor de mogelijke voordelen die het hen kan opbrengen (Smith & Marquez, 2000).

Maio et. al. (1994) verklaren NIMBY aan de hand van de persoonlijke relevantie dat het fenomeen heeft op een individu. Mensen nemen eerder een negatieve houding aan ten opzichte van een fenomeen als er sprake is van hoge persoonlijke relevantie (Maio et. al., 1994). Dit verschijnsel omschrijft Dear (1992) aan de hand van de enige universele factor die volgens hem speelt bij alle NIMBY conflicten: "Hoe dichterbij de bewoners bij een ongewenste ontwikkeling wonen, hoe meer kans er is dat zij erop tegen zijn. De tegenstand is hoog onder diegenen die in dezelfde straat als de geplande ontwikkeling wonen. Tussen twee tot zes straten verderop daalt de belangstelling of het bewustzijn van bewoners tot het punt van onverschilligheid" (Dear 1980, in Dear, 1992).

3.4 Conclusie: De samenhang tussen de concepten

Studentification heeft veel negatieve gevolgen voor de wijk of buurt waar het plaatsvindt (Tyler, 2008). Deze gevolgen kunnen de plaatsverbondenheid van de gevestigde bewoners op meerdere manieren aantasten. Veel gevolgen van studentification hebben betrekking op de leefbaarheid van

de buurt: de fysieke en/of sociale kenmerken van de buurt worden er door aangetast. Omdat plaatsverbondenheid een band is tussen een individu of groep en deze fysieke en sociale kenmerken, speelt leefbaarheid een grote rol is hoe de bewoners hun plaatsverbondenheid ten opzichte van hun buurt ervaren. Ook plaatsidentiteit, een zeer specifieke vorm van plaatsverbondenheid, kan op deze manier aangetast worden.

Vanuit de literatuur (Tyler, 2008) komt naar voren dat vooral de sociale cohesie, één van de sociale kenmerken van een buurt, negatief beïnvloed wordt door studentification. Deze negatieve beïnvloeding kan leiden tot een verminderde plaatsverbondenheid onder gevestigde bewoners.

Omdat ik de invloed van geplande studentenhuysvesting op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners wil onderzoeken, heb ik ook een aantal concepten besproken die de houding tegenover en de verwachtingen van deze geplande studentenhuysvesting verklaren. Discours, stereotypen, vooroordelen en persoonlijke ervaring kunnen allen in rol spelen in hoe de bewoners reageren op het feit dat er bij hen in de buurt op grote schaal studentenhuysvesting gepland is. Omdat studentification doorgaans voor veel negatieve gevolgen zorgt, heb ik besloten om ook het NIMBY-syndroom in dit theoretische kader te behandelen. Het NIMBY-syndroom ontstaat bij individuen als er een ongewenste ontwikkeling in hun buurt plaatsvindt. Omdat studentification zögezegd voor veel negatieve gevolgen zorgt, is het goed mogelijk dat dit syndroom ook onder huidige inwoners van Paddepoel opduikt.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Dataverzameling

4.1.1 De onderzoekspopulatie

Voor de selectie van de onderzoekspopulatie ben ik uitgegaan van de verwachting dat mensen, die rondom het nieuwbouwproject wonen, meer gevolgen voor hun binding met de wijk ondervinden dan mensen die er verder vanaf wonen. Daarom heb ik besloten om in eerste instantie buurtbewoners te benaderen, waarvan de woning grenst aan het project.

De respondenten in dit onderzoek zijn allen geworven in de Antaresstraat in Paddepoel, in de portiekwoningen die in twee blokken aan de westzijde van de straat gevestigd zijn. In totaal zijn hier 66 woningen gevestigd. De Antaresstraat grenst direct aan het nieuwbouwproject, waardoor dit de eerste straat is waar ik heb geprobeerd respondenten te verwerven. Het onderwerp bleek erg te leven onder de bewoners van de Antaresstraat. De studentenhuisvesting wordt dan ook gevestigd aan de overkant van hun straat.

4.1.2 De wervingsprocedure en de respons

De werving en het interviewen van de eerste reeks respondenten vond plaats in oktober 2015. Op donderdag 1 oktober 2015 heb ik bij alle inwoners van de portiekwoningen aan de westzijde van de Antaresstraat een brief gepost. Ik koos voor deze benadering, om de bewoners eerst kennis te laten maken met het onderzoek via de brief, zodat zij de tijd hadden om te overwegen of zij wel of niet wilden participeren. Deze contactbrief is terug te vinden in Bijlage III. In de brief heb ik het onderzoek geïntroduceerd en toegelicht en werd vermeld dat de onderzoeker op maandag 5 oktober, tussen 17.00 en 19.00 uur, langs zou komen om met de respondenten een interview in te plannen.

Ik ben vervolgens op de bovengenoemde datum persoonlijk bij elk huishouden langs geweest om te informeren welke bewoners mee wilden werken aan het onderzoek. Van elk huishouden heb ik genoteerd wat de uitkomst van deze benadering was; (1) positief, de bewoner wil meewerken, (2) negatief, de bewoner wil niet meewerken of (3) de bewoner is op het moment van toenadering niet aanwezig. Ik heb dit bewust gedaan om twee redenen: ten eerste bij te houden welke respondenten graag mee willen werken en ten tweede om bij te houden welke huishoudens nog een keer benaderd zouden kunnen worden, omdat er niemand aanwezig was. Dit heb ik bijgehouden in een bestand waar alleen ik toegang toe heb.

Wat opviel was dat een groot deel van de buurtbewoners de brief nog niet had gelezen of alweer was vergeten wat het onderwerp van het onderzoek precies was. Onder de respondenten die uiteindelijk participeerden gaf het grootste deel aan het fijn te hebben gevonden om eerst een brief

te hebben ontvangen met informatie, alvorens ik persoonlijk langs de deur kwam. Zo werden zij 'minder overvallen'.

Van de 66 huishoudens waren er 11 positieve reacties, 27 negatieve reacties en 28 waren niet aanwezig. Dit komt neer op een positieve respons van 16,67%. De voornaamste redenen voor buurtbewoners die weigerden om mee te willen werken waren; (1) geen tijd, (2) geen interesse. Van de elf bereidwillige inwoners van de Antaresstraat zijn uiteindelijk negen personen geïnterviewd. De overige twee personen bleken op het afgesproken interviewmoment niet aanwezig. Ik heb bij beide personen nog tweemaal een poging gedaan om alsnog een interview in te plannen, maar dit leverde helaas geen interviews op.

Opvallend was ook dat het grootste deel van deze respondenten woonachtig is in het appartementenblok, waar de nieuwbouw pal tegenover komt te staan. Dit is de noordelijke flat aan de Antaresstraat. Slechts twee van de in totaal acht respondenten van de eerste werving zijn afkomstig uit de zuidelijke flat aan de Antaresstraat.

Na de analyse van de eerste reeks interviews, wilde ik een betere datasaturatie verkrijgen. Daarom heb ik besloten om nog een drietal extra respondenten te werven. Bij de werving van deze respondenten ben ik anders te werk gegaan. Door middel van snowball-sampling ben ik via een respondent uit de eerste lichting in aanraking gekomen met twee extra respondenten. Het betrof familieleden van een eerdere respondent, die bij haar in de flat wonen. De derde respondent die ik in de tweede ronde heb geworven betrof iemand die ik via mijn werk ken.

4.1.3 De onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit zeven vrouwelijke en vier mannelijke respondenten. De leeftijd van de respondenten verschilt onderling sterk: de jongste respondent is 25 jaar oud en de oudste is 77 jaar oud. Ook de woonduur van de respondenten verschilt onderling sterk: zo is er één respondent die slechts negen maanden in Paddepoel woonachtig is, terwijl er ook een aantal respondenten zijn die zijn opgegroeid in Paddepoel en er langer dan 45 jaar wonen. De tabel hieronder geeft een weergave van de respondenten van dit onderzoek. Ik heb gebruik gemaakt van pseudoniemen om de privacy van de respondenten te waarborgen.

Naam	Geslacht	Leeftijd	Woontuur in Paddepoel	Type huishouden
Roos	Vrouw	62	4 jaar	Huishouden met kinderen
Jenny	Vrouw	27	9 maanden	Eenpersoonshuishouden
Kim	Vrouw	62	20 jaar	Eenpersoonshuishouden
Johan	Man	39	12 jaar	Huishouden zonder kinderen
Rick	Man	43	18 jaar	Huishouden met kinderen
Marloes	Vrouw	45	36 jaar	Huishouden met kinderen
Willem	Man	61	14 jaar	Eenpersoonshuishouden
Hendrik	Man	36	3 jaar	Huishouden met kinderen
Laura	Vrouw	25	5 jaar	Huishouden zonder kinderen
Petra	Vrouw	77	50 jaar	Eenpersoonshuishouden
Rianne	Vrouw	53	47 jaar	Eenpersoonshuishouden

Tabel 4.1: Overzicht van de respondenten

4.1.4 Onderzoeksinstrument

Ik heb gebruik gemaakt van interviews aan de hand van een semi geconstrueerde vragenlijst. Deze volledige vragenlijst is terug te vinden in Bijlage IV. Het doel van interviewen is om meer te weten te komen over verhalen, ervaringen en meningen van de respondent, de subjectiviteit van de respondent en de sociale context waarin de respondent leeft (Wengraf, 2001, in Hennink et. al., 2011). Dit sluit aan bij de doelen van dit onderzoek, waarin ik meer te weten wil komen over de band die de respondenten met hun woonwijk ervaren en welke verwachtingen zij hebben van de geplande studentenhuisvesting in hun wijk. Met een interview kan de onderzoeker diepere betekenissen achterhalen dan de algemene uitkomsten van bijvoorbeeld een enquête. Ze zijn dan ook zeer geschikt voor emotionele onderwerpen waarbij het gaat om informatie die door middel van het doorvragen naar bepaalde zaken aan het licht kunnen komen (Hennink et. al., 2011). Omdat de nadruk bij interviewen ligt op de achterliggende processen, de oorzaken, die zorgen voor bepaalde betekenissen en belevingen van de respondenten (Valentine, 2005), geeft deze methode de respondenten in dit onderzoek de kans om hun ervaringen en verwachtingen uit een te zetten en toe te lichten.

Het gebruiken van interviews heeft enkele voordelen die goed bij dit onderzoek aansluiten. Door het gesprek op te nemen en na afloop uit te werken in een transcript, hoeft er geen informatie verloren te gaan. Het biedt mij tevens de mogelijkheid om aanvullende aantekeningen te maken (Opdenakker, 2006). Tijdens het uitvoeren van de interviews bleek dit zeer bruikbaar, ik kon mijn concentratie op de respondent en het interview leggen, in plaats van constant te moeten meeschrijven. Daarnaast kon ik aanvullende aantekeningen maken over bijvoorbeeld de houding van de respondent. Opdenakker (2006) noemt dit ook wel de 'social cues'; het stemgebruik, de lichaamstaal en de intonatie van de respondent wanneer hij over bepaalde onderwerpen spreekt. Deze social cues hebben invloed gehad bij de interpretatie van de data. Door aantekeningen te

maken over de manier waarop bepaalde uitspraken werden gedaan, kon ik bijvoorbeeld een cynische of sarcastische ondertoon identificeren. Dit was anders niet mogelijk geweest.

Daarnaast is het een voordeel dat respondenten hun ervaring en emoties in hun eigen woorden kunnen uitleggen. Ze worden hierin niet beperkt door bijvoorbeeld een aantal antwoordmogelijkheden die door de onderzoeker zelf zijn opgesteld (Valentine, 2005). Dit kan er voor zorgen dat de respondent met nieuwe inzichten komt waar de onderzoeker in eerste instantie niet aan gedacht had (Valentine, 2005). Omdat dit onderwerp voor veel uiteenlopende reacties en houdingen kan zorgen, vond ik het verstandig om een onderzoeksmethode te gebruiken die de respondenten veel vrijheid geeft. Een enquête zou bijvoorbeeld teveel beperkingen in de antwoorden geven, waardoor respondenten alsnog niet hun volledige verhaal zouden kunnen vertellen. Het bleek ook dat de respondenten met nieuwe inzichten en reacties op de studentification kwamen die ik zelf niet verwacht had. Zo bleken veel respondenten bezorgd te zijn over de gevolgen van de geplande studentenhuysvesting voor de ouderen die in Bernlef wonen. Dit had ik vooraf niet verwacht. Hierover is meer te vinden in de resultaten en conclusie van dit onderzoek.

Ik heb er voor gekozen om de interviews semi gestructureerd te doen, omdat deze vorm van interviewen aan de onderzoeker de kans geeft om verscheidene onderwerpen aan te snijden in het gesprek en hier ook op door te kunnen vragen. De onderzoeker hoeft niet vast te houden aan een vooraf bepaalde volgorde van vragen. Ik wilde een zo vloeiend mogelijk gesprek met de respondenten ontwikkelen, zodat zij niet het gevoel hadden ondervraagd te worden, maar het echt als een alledaags gesprek te zien. Deze manier van interviewen sluit hier goed op aan.

4.2 Operationalisatie

De vragenlijst van het interview heb ik opgedeeld in drie delen: de introductie, het plaatsverbondenheid gedeelte en het deel waarin ik dieper in ga op de verwachtingen die de respondenten van de studentification hebben. Tijdens de introductie probeer ik met iedere respondent een vertrouwensband te creëren, zodat de respondenten in de daaropvolgende delen zich op hun gemak voelen en bereid zijn veel te vertellen over hun plaatsverbondenheid en hun verwachtingen met betrekking tot studentification.

Hieronder staat een overzicht van de vragenlijst, met daarin per vraag of thema een toelichting van de reden waarom ik deze vraag of vragen stel. De vragen zijn hierbij door elkaar geraakt omdat ik enkele vragen om dezelfde reden heb gesteld en daarom in dit overzicht bij elkaar heb gezet. De oorspronkelijke vragenlijst, zoals ik deze mee heb genomen naar de interviews, is terug te vinden in Bijlage IV.

4.2.1 introductie vragen

- *Wat is uw leeftijd?*

- *Hoe ziet uw huishoudsamenstelling eruit?*

Deze vragen stel ik beide om een vertrouwensband te creëren en iets meer van de respondent te weten te komen. Daarnaast kan ik in mijn analyse kijken of er op basis van leeftijd verschillen zijn in plaatsverbondenheid en verwachtingen van de studentification.

- *Wat is uw hoogst genoten opleiding?*

- *hebt u tijdens uw studie zelf op kamers gewoond?*

- *wat voor beroep heeft u (gehad)?*

Ook deze vragen stel ik om een vertrouwensband te creëren. Daarnaast kan ik er op deze manier achter komen of de respondenten min of meer bekend zijn met studenten: of zij zelf student zijn geweest en dan ook op kamers hebben gewoond zodat zij bekend zijn met hoe uitwonende studenten leven, of dat zij wellicht werkzaam zijn of waren in een beroep waarin zij met studenten in contact komen.

- *Wanneer bent u in Paddepoel komen te wonen?*

- *bent u hier opgegroeid?*

- *Om welke redenen heeft u ervoor gekozen om in Paddepoel te gaan wonen?*

- *Hebt u binnen Paddepoel altijd in dezelfde woning gewoond?*

Met deze vragen wil ik meer te weten komen over de plaatsverbondenheid van de respondent met zijn of haar woonwijk. Zoals Scannell & Gifford (2010) aangeven is de woonduur een gedragsuiting van plaatsverbondenheid. Door te vragen naar de redenen van het vestigen in Paddepoel hoop ik ook meer te weten te krijgen over de band met de wijk, wellicht is het een praktische reden, wellicht is Paddepoel een bewuste keuze omdat de respondent een bepaalde voorkeur voor deze wijk heeft. De derde vraag is voor mij interessant omdat ik op deze manier in de rest van het interview kan vergelijken of de situatie, zoals zij deze in de Antaresstraat ervaren, gelijk is aan die bij hun vorige woning in Paddepoel, mits zij in meerdere woningen in Paddepoel hebben gewoond. Tevens is het interessant voor de plaatsverbondenheid wanneer iemand wel verhuist maar, al dan niet bewust, binnen dezelfde wijk blijft.

4.2.2 Plaatsverbondenheid-vragen

- *Kunt u mij een beschrijving geven van uw woonbuurt?*

Met deze vraag probeer ik meer te weten te komen over hoe de respondent naar zijn of haar buurt kijkt, wat wordt er gezegd met betrekking tot de mensen die er wonen, hoe ziet de buurt er uit, wat

is typisch “Paddepoels”. Het beeld dat iemand heeft van zijn of haar buurt heeft invloed op de plaatsverbondenheid van diegene met de buurt.

- Hoe ervaart u het wonen in deze buurt?

- Voelt u zich thuis in Paddepoel?

Ik stel beide vragen om meer te weten te komen over hoe de respondent zijn/haar buurt waardeert; wat vindt hij/zij van de leefbaarheid, de veiligheid, het buurtgevoel en voelt hij/zij zich wel echt thuis in de buurt. Leefbaarheid en de waardering ervan zijn van grote invloed op de plaatsverbondenheid. Met deze vragen wil ik ook meer te weten komen over de affectieve band van de respondent met de buurt. Dit is één van de drie uitingen van place attachment zoals Scannell & Gifford (2010) in hun PPP-framework weergeven.

- Hebt u sociale contacten binnen de wijk?

- Is er sprake van een buurtgevoel onder de inwoners?

Zowel de literatuur (Tyler, 2008; Hubbard, 2005) op dit gebied als de berichtgeving op RTV Noord (2015b) gaan er vanuit dat er een hoge sociale cohesie bestaat onder de huidige bewoners die met studentification te maken krijgen en dat zij als één gemeenschap reageren op de studentification. Met deze vragen onderzoek ik of de respondenten ook van mening zijn dat er een buurtgevoel en hoge sociale cohesie is onder de huidige inwoners.

- Wat voor herinneringen heeft u opgedaan tijdens het wonen in Paddepoel?

Volgens Scannell & Gifford (2010) zijn herinneringen en betekenissen een belangrijke uiting van plaatsverbondenheid. Als respondenten veel positieve herinneringen bewaren aan hun woonbuurt duidt dit op een positieve plaatsverbondenheid en andersom met negatieve herinneringen.

- Zou u ook ergens anders willen wonen, buiten Paddepoel?

- Zet u zich op een bepaalde manier in voor de wijk?

In het PPP-framework benoemen Scannell & Gifford bepaald gedrag als de derde uiting van plaatsverbondenheid. Het niet willen verhuizen uit de wijk en actieve inzet voor de wijk duiden op een sterke plaatsverbondenheid. Bovendien duidt het op een affectieve band met de wijk. Dit is de eerste uiting van plaatsverbondenheid volgens Scannell & Gifford (2010)

- Zou u uzelf omschrijven als een Paddepoel(st)er?

Plaatsidentiteit is een hele specifieke vorm van plaatsverbondenheid, waarbij de persoon deels zijn identiteit onttrekt aan deze plaats (Vanclay, 2008). Met deze vraag onderzoek ik of er onder de respondenten sprake is van plaatsidentiteit en daarop doorvragend of de geplande studentenhuysvesting hier invloed op heeft.

4.2.3 Studentification

- Zou u mij kunnen vertellen wat voor een beeld u van studenten heeft?

- Hebt u eerder in de nabijheid van studenten gewoond?

Voordat ik de respondent vraag naar de verwachtingen van de geplande studentenhuysvesting, is het goed om eerst een beeld te hebben van het beeld dat de respondenten hebben van studenten. Ik wil er achter komen of dit gebaseerd is op stereotypen (Maio et. al., 1994; Tajfel, 1963) of op persoonlijke ervaringen die zij in het verleden hebben opgedaan (Oskamp, 1991). De tweede vraag hierboven is voornamelijk erop gericht om te ontdekken of de respondenten inderdaad persoonlijke ervaring hebben met het wonen nabij studenten.

- Wanneer hoorde u voor het eerst van de geplande studentenhuysvesting aan de Zonnelaan?

- hoe hoorde u het?

- hebt u informatiebijeenkomsten bezocht?

- wat weet u precies van het nieuwbouwproject?

De manier waarop respondenten geïnformeerd zijn met betrekking tot het nieuwbouwproject kan van invloed zijn op de houding die zij aannemen ten opzichte van het project. Daarnaast ben ik benieuwd naar wat de respondenten weten van het project en op welke kennis met betrekking tot het project zij hun verwachtingen baseren.

- Hoe staat u tegenover de komst van de nieuwbouw en de grote groep studenten die hierdoor in de wijk komt te wonen?

Met deze vraag wil ik achter de houding van de respondenten ten opzichte van de studentification komen. Hier vraag ik ook door over waarom ze een bepaalde houding aannemen en hoe ze denken over de locatie van het nieuwbouwproject. Is Paddepoel, in het bijzonder het terrein van de voormalige Trefkoel, wel een geschikte plaats voor studenten? Op deze manier onderzoek ik onder andere of er sprake is van het NIMBY-principe (Maio et. al. 1994) onder de respondenten.

- Zou u mij kunnen vertellen wat u verwacht van de komst van de grote groep nieuwe studenten in de wijk?

Met deze vraag wil ik de verwachtingen van de respondenten nader onderzoeken en ook uitvinden of de geplande studentenhuysvesting voor hen een verandering van hun plaatsverbondenheid betekent. Ik zal hierbij terugkoppelen naar de antwoorden die de respondent heeft gegeven in het 'plaatsverbondenheid gedeelte' van het interview om te zien of zij verwachten dat er veranderingen zullen plaats vinden ten opzichte van de band die ze nu met en het beeld dat ze nu van de wijk hebben.

- Ter afsluiting zou ik graag van u willen weten of u vindt dat er iets moet gebeuren om het contact tussen huidige bewoners en studenten te bevorderen.

Zoals eerder genoemd gaan de literatuur (Hubbard, 2005; Tyler, 2008) en de berichtgeving (RTV Noord, 2015b) uit van een bepaald niveau van sociale cohesie binnen de gemeenschap die de studenten ontvangt. Eén van de gevolgen van studentification is dat het een negatieve invloed op de sociale cohesie binnen de ontvangende wijk zou hebben (Sage, Smith & Hubbard, 2012). Vanuit die stelling stel ik deze vraag en onderzoek ik hoe de respondenten verwachten dat het contact tussen huidige bewoners en studenten zal verlopen en of zij het nodig vinden dat dit bevorderd wordt of juist niet.

4.3 Analyse

Voor de analyse van de interviews heb ik ten eerste alle interviews getranscribeerd. Vervolgens heb ik deze transcripten met het programma Atlas.ti gecodeerd. Voordat ik ben begonnen met het coderen heb ik eerst een code tree opgesteld. De code tree is te zien op figuur 4.3.1. De code tree heb ik gaandeweg het coderen aangepast aan de transcripten. Zo heb ik bijvoorbeeld de code 'gevolgen voor de leefbaarheid' veranderd in 'persoonlijke gevolgen' en 'gevolgen voor de buurt'. De respondenten bleken namelijk een onderscheid hierin te maken. Hierover is meer te lezen in de resultaten in hoofdstuk 5.

Door alle transcripten te coderen had ik vervolgens bij het analyseren de mogelijkheid om per code een overzicht van alle quotes van alle respondenten te genereren. Dit hielp mij bij het vergelijken van de verschillende uitspraken van de respondenten om hiervan uiteindelijk een weergave te maken van de resultaten. Tevens werd het op deze manier mogelijk om meerdere codes met elkaar te verbinden. Om bijvoorbeeld de invloed van de woonduur op het thuisgevoel van de respondenten te analyseren, kan eenvoudig een overzicht gemaakt worden van de woonduur van alle respondenten en de uitspraken met betrekking tot het thuisgevoel.

Hieronder volgt een toelichting van alle codes uit de code tree, die ik gebruikt heb om de transcripten te analyseren.

4.3.1 Codes

Om het gebruik van de codes en concepten overzichtelijker te maken heb ik een codetree opgesteld. De codetree dient als visuele weergave van hoe de codes en concepten in dit onderzoek zich tot elkaar verhouden. De codetree is weergegeven aan het einde van dit hoofdstuk. Ik heb ervoor gekozen om de codetree in twee delen weer te geven: een Studentificaton deel en een Plaatsverbondenheid deel.

Bij studentification gaat het hierbij om het algemene beeld dat de respondenten van de studenten hebben en de houding en de verwachtingen die de respondenten ten opzichte van de studentification. Plaatsverbondenheid is opgedeeld in codes die in de analyses duidelijk maken hoe de plaatsverbondenheid van de verschillende respondenten is vormgegeven. Als vervolgens de verwachtingen die de respondenten hebben, aan deze plaatsverbondenheid worden gekoppeld, kan worden geanalyseerd hoe deze banden zullen worden beïnvloedt door de studentification. Hieronder volgt een uitleg van de codes zoals deze gebruikt zijn in de codetree.

4.3.1.1 *Plaatsverbondenheid codes*

Plaatsidentiteit

Onder deze code heb ik alle quotes verzameld van respondenten die een plaatsidentiteit verbondenheid ervaren met hun woonbuurt: in hoeverre zij zich *wel of geen Paddepoeler* voelen en uitspraken die duiden op een *motiverend principe* zoals bijvoorbeeld continuïteit die hen er toe aanzetten om iets te doen tegen de geplande studentification. Ik heb hier dus uitspraken verzameld die aangeven hoe Paddepoel deel uitmaakt van de identiteit van een aantal respondenten.

Sociale aspecten

Met social features doel ik op de sociale aspecten van plaatsverbondenheid. Vanuit de berichtgeving werd het idee gewekt dat er een hoge *sociale cohesie* is onder de huidige bewoners. Uitspraken van de respondenten hierover zijn verzameld onder de gelijknamige code. *Sociale contacten* bevat de quotes aangaande het feit of de respondenten veel omgaan met mensen uit hun woonbuurt. *Buurtgevoel* bevat quotes waarin de respondenten aangeven of hier wel of geen sprake van is, zoals in de berichtgeving wel naar voren kwam (RTV Noord, 2015b).

Fysieke aspecten

Binnen deze code vallen de fysieke aspecten van plaatsverbondenheid. Bijvoorbeeld hoe de respondenten het *straatbeeld* waarderen: ervaren zij de wijk als rommelig of als netjes. De *kwaliteit van de woonomgeving* staat voor de fysieke kwaliteiten van de woonbuurt, waaronder voorzieningen, inrichting, uitstraling en de kwaliteit van de woning zelf.

Psychologische processen

Hieronder vallen de psychologische processen waarin plaatsverbondenheid tot uiting komt als beschreven door Scannell & Gifford (2010) in hun PPP-framework. Ik heb deze code niet gebruikt in het coderen van de transcripten omdat deze heel breed is. In plaats daarvan heb ik de drie processen en de codes waarin ik deze processen heb opgedeeld, gebruikt.

Affectie

Alle quotes met betrekking tot het feit of de respondent wel of niet een emotionele band heeft met zijn of haar woonbuurt zijn verzameld onder deze code. Omdat de *leefbaarheid* van grote invloed is op deze emotionele band heb ik de uitspraken over leefbaarheid hierbij onder gebracht. Met betrekking tot de leefbaarheid waren er veel quotes gericht op de *veiligheid, criminaliteit en overlast* in de buurt, waardoor ik deze apart heb gecodeerd. Ook het *thuisgevoel* als uiting van deze affectieve band heb ik hier ondergebracht.

Cognitie

Cognitie is de tweede uitingsvorm van plaatsverbondenheid in het PPP-framework van Scannell & Gifford. De quotes met betrekking tot cognitieve uitingen, als het noemen van herinneringen, betekenissen en waarden met betrekking tot de woonbuurt heb ik hieronder gecodeerd.

Gedrag

Scannell & Gifford (2010) rekenen ook bepaald gedrag tot een uiting van plaatsverbondenheid. Ik heb ervoor gekozen om de *woonduur* apart te coderen, omdat ik hier een overzicht van wilde maken, om toe te voegen aan enkele karakteristieken van de respondenten. *Manier van uiten over Paddepoel* is niet alleen gericht op de uitspraken van de respondenten, maar ook op de social cues, de lichaamstaal en intonatie die zij daarbij gebruiken. Daarnaast vallen ook zaken als actieve inzet voor de wijk, of het niet willen verhuizen uit de wijk onder gedragsuitingen van plaatsverbondenheid.

4.3.1.2 Studentification codes

Algemeen beeld van studenten

Alle quotes met betrekking tot het beeld dat de respondenten van studenten hebben zijn hieronder gecodeerd.

Houding ten opzichte van de komst van studenten

Zoals de naam van de code al zegt, zijn hier de uitspraken met betrekking tot een positieve of negatieve houding ten opzichte van de komst van studenten gecodeerd.

Stereotypen, vooroordelen, discours, persoonlijke ervaring

Onder deze verschillende codes heb ik gecodeerd waar de houding en het beeld dat de respondenten hebben van de studenten op zijn gebaseerd. Dit maakt het voor mij mogelijk om te onderzoeken waar de houding en het beeld vandaan komen en of er ook verschil is tussen de respondenten die bijvoorbeeld alles op stereotypen baseren en de respondenten die persoonlijk ervaring met studenten hebben. De quotes met betrekking tot persoonlijke ervaring heb ik opgedeeld in meerdere codes, omdat er sprake was van verschillende vormen van ervaring.

Persoonlijke ervaring

Deze code heb ik opgedeeld in vier subcodes, om overzichtelijker te maken om wat voor soort ervaring het draait bij de verschillende respondenten. Deze subcodes zijn: *zelf op kamers gewoond/zelf gestudeerd, in nabijheid van studenten gewoond, met studenten gewerkt, bekend met studenten*. De laatste is gericht op respondenten die bijvoorbeeld zelf niet hebben gestudeerd, bij studenten hebben gewoond en er ook niet mee hebben gewerkt, maar bijvoorbeeld wel studerende vrienden hebben of hadden en hierdoor toch een inkijk in het studentenleven hebben gehad.

Verwachtingen

Onder deze code heb ik de quotes met daarin de verwachtingen die de respondenten hebben van de geplande studentification. Tijdens het analyseren van de interviews heb ik deze code onderverdeeld in subcodes waarin ik de quotes van de respondenten overzichtelijker kon indelen. Vooraf had ik wel een idee van wat deze subcodes zouden moeten zijn, maar het bleek tijdens de analyse dat ik deze codes moest aanpassen. Uiteindelijk ben ik uitgekomen op de volgende subcodes: *overlast studenten, veiligheid/criminaliteit, straatbeeld, sociale cohesie, persoonlijke gevolgen en gevolgen voor de buurt*.

Persoonlijke gevolgen

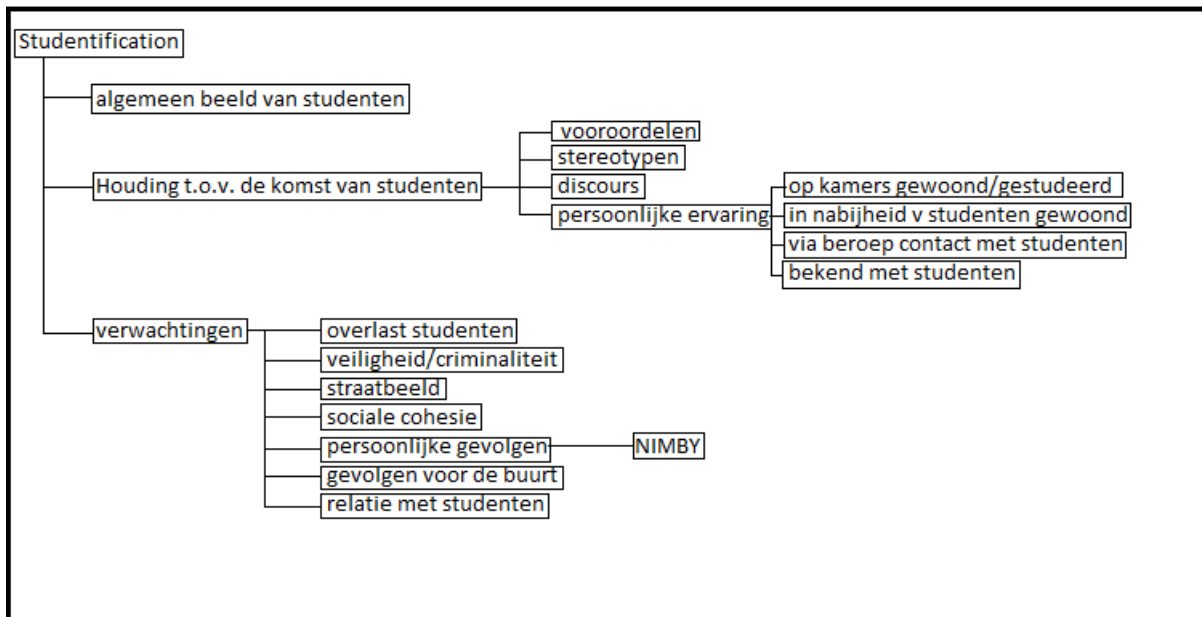
Hieronder heb ik alle quotes gecodeerd waarin de respondenten verwachtingen noemden die specifiek voor henzelf gelden. Geluidsoverlast op straat zou bijvoorbeeld meerdere bewoners treffen, maar het verlies van het mooie uitzicht daarentegen is iets wat veel specifieker is. Daarnaast heb ik hieronder de quotes gecodeerd die een NIMBY-syndroom weergeven onder de respondenten.

Gevolgen voor de buurt

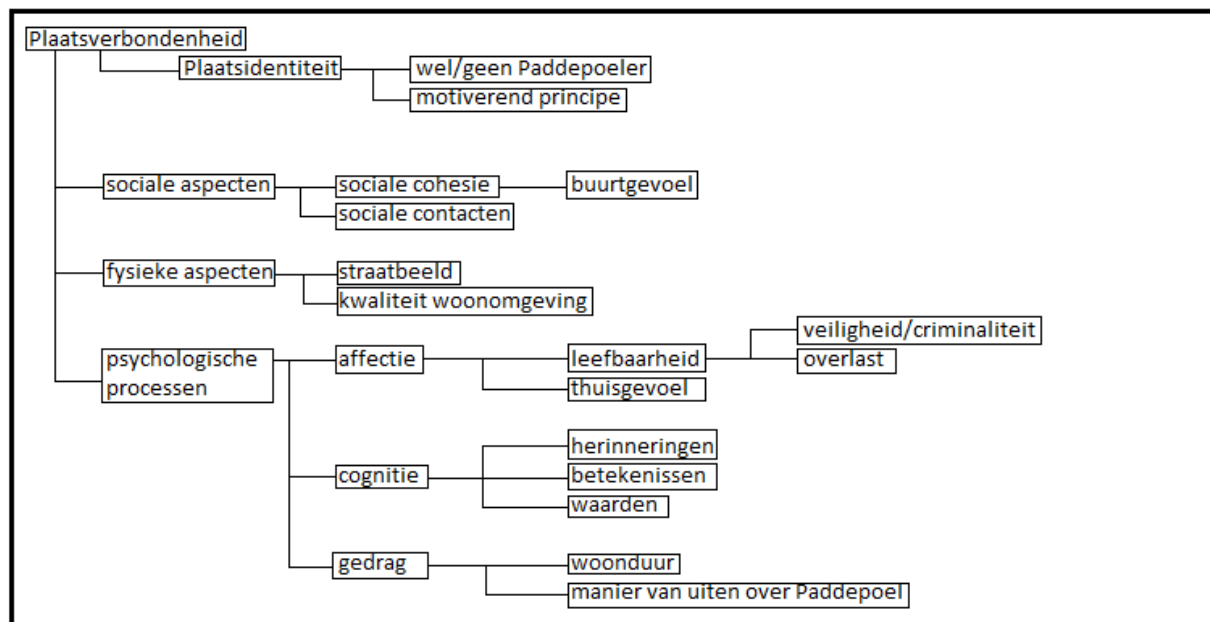
Tijdens het analyseren van de interviews bleek dat meerdere respondenten verwachtten dat de studentification voornamelijk gevolgen zou gaan hebben voor een bepaalde groep inwoners waar zij zelf niet onder vallen. Onder deze code heb ik dan ook de quotes gecodeerd waarin respondenten verwachtingen noemen die niet voor henzelf van toepassing zijn, maar voor andere buurtbewoners.

Relatie buurtbewoners – studenten

Deze code betreft alle quotes met betrekking tot hoe de respondenten verwachten dat de relatie tussen huidige bewoners en studenten eruit zal gaan zien en hoe zij denken dat deze wellicht bevorderd kan worden.

Figuur 4.1: De codetree: Studentification

Figuur 4.2: De codetree: Plaatsverbondenheid

4.4 Ethiek

Ethische voorwaarden en richtlijnen zijn de laatste jaren van toenemend belang bij wetenschappelijk onderzoek dat gericht is op personen. Hennink et. al. (2011) verwijzen naar het Belmont Report (1979), waarin de drie basisprincipes voor ethiek in sociaal onderzoek worden genoemd; respect of person, benefice en justice (Hennink et.al., 2011, p. 63). Op basis van deze drie principes moeten onderzoekers bij de uitvoering van hun onderzoek rekening houden met vijf ethische thema's (Hennink et al., 2011). Ten eerste moeten alle respondenten correct en begrijpelijk worden geïnformeerd over het onderzoek, zodat zij vervolgens vrijwillig kunnen beslissen of zij willen deelnemen (Hennink et al., 2011, p.63). Om dit te waarborgen, heb ik ervoor gekozen om de

respondenten op twee manieren te informeren over het onderzoek: eerst via de contactbrief en vervolgens bij aanvang van het interview. Beide keren heb ik duidelijk gecommuniceerd waar het onderzoek om draait en wat het doel van het onderzoek is. De contactbrief als de informed consent bij aanvang van het interview zijn terug te vinden in Bijlage III en Bijlage IV.

In een aantal gevallen was het opmerkelijk dat de respondenten nog niet eerder hadden gehoord dat er studenten bij hen in de straat zouden komen wonen of dat wel wisten, maar niet wisten dat het om een relatief grote groep gaat. Deze respondenten reageerden dan ook onthutst. Voor een aantal respondenten was dit de reden om mee te werken aan het onderzoek.

Ten tweede moeten alle respondenten zelf de mogelijkheid hebben om aan te geven op welke wijze ze aan het onderzoek willen deelnemen en mogen zij op elk moment deelname weigeren of stopzetten (Hennink et al., 2011, p. 63). In mijn onderzoek heb ik ervoor gekozen om interviews als enige onderzoeksmethode te gebruiken. Daardoor was er voor respondenten geen andere mogelijkheid om deel te nemen aan het onderzoek. Ik heb benadrukt in zowel de contactbrief als bij het interview, dat als zij geïnterviewd wilden worden, dit geheel op vrijwillige basis is. Bovendien heb ik bij aanvang van het interview de respondenten verteld dat zij te allen tijde het interview stop mogen zetten.

Ten derde moet de onderzoeker ervoor zorgen dat de risico's voor de respondent minimaal worden gehouden (Hennink et al., 2011, p.63). Ik heb mede om deze reden ervoor gekozen om de interviews bij de respondenten thuis af te nemen. Dit is voor hen een vertrouwde omgeving, waar geen ongewenste personen kunnen meeluisteren. Daarnaast sluit het vierde thema, het waarborgen van de anonimiteit van de respondenten (Hennink et al., 2011, p.63), hier bij aan. Ik heb hiervoor gezorgd door pseudoniemen te gebruiken in de uitwerking van het onderzoek.

Het vijfde thema is de verwachting van de onderzoeker dat hij vertrouwelijk met de verkregen data omgaat (Hennink et al., 2011, p. 63). Hier heb ik rekening mee gehouden, door alle data veilig op te slaan en te bewaren op een plaats waar ik er alleen toegang toe had. Uiteraard zijn de data uiteindelijk wel bedoeld voor publicatie in mijn scriptie, waardoor volledige vertrouwelijkheid niet te garanderen is. Ik heb de respondenten vooraf duidelijk gemaakt dat de data gepubliceerd kunnen worden in de scriptie, maar dat ik er voor zorg dat dit niet terug te leiden is naar hen zelf, door hun anonimiteit te waarborgen.

4.5 Positionality

In kwalitatief onderzoek is de positionality van de onderzoeker van groot belang. Zowel de onderzoeker en de respondenten, evenals de relatie tussen de twee, hebben grote invloed op de productie van nieuwe kennis (Geertz, 1993, in Ganga & Scott, 2006).

Reflecterend op mijn positie als onderzoeker kom ik tot de conclusie dat dit een vrij bijzondere is. Ik ben geen insider van de onderzoeksgroep omdat ik niet woonachtig ben in Paddepoel. Dit houdt dus in dat ik voor de respondenten als een outsider wordt beschouwd. Dit is vaak nadelig voor de band tussen de onderzoeker en de respondenten, mensen zijn eerder geneigd om insiders meer informatie te geven dan outsiders (Ganga & Scott, 2006).

Daarnaast is het ook nog eens zo dat het onderzoek gericht is op verwachtingen van studentification, de respondenten wordt gevraagd hoe zij denken over studenten, wat zij vinden van het feit dat ze bij hun in de straat komen te wonen en of zij denken dat dit hun plaatsverbondenheid zal beïnvloeden. Omdat ik zelf ook student ben zet dit mij in een bijzondere positie. Ik moet met de respondenten spreken over een groep waar zij mij zelf ook onder scharen. Dit kan de respondenten beïnvloeden in hun manier van spreken.

Zo merkte ik in een aantal interviews dat de respondenten soms negatieve uitspraken deden en dit vervolgens toch wat nuanceerden omdat zij wellicht vonden dat dit nodig was tegenover mij. Rianne (53) bijvoorbeeld deed een aantal zeer negatieve uitspraken over studenten, maar wilde dit toch enigszins nuanceren omdat ik, als zelf student zijnde, tegenover haar zat; *Ja ik wil ook niet dat ik er heel negatief over ben, ook naar jou toe. Je bent zelf ook student. Maar ja.. (Rianne, 53 jaar).* Hoewel niet elke respondent zulke uitspraken deed zou het goed kunnen zijn dat meerdere respondent er toch rekening mee hielden dat ik zelf ook student ben.

Enkele respondenten die zelf ook student zijn geweest beschouwden mij wel meer als een insider. Bijvoorbeeld Laura (25) verwees enkele keren naar het feit dat ik als student en zij als ex-student wel weten hoe een studentenleven er over het algemeen uit ziet. De band met hen was wat hechter, waardoor ik bij hen juist het gevoel kreeg dat het een voordeel was dat ik zelf student ben. Bovenstaande onderschrijft wat Ganga & Scott (2006) beweren, de band tussen onderzoeker en respondent is zeer bepalend voor de productie van de kennis en tijdens mijn onderzoek bleek dat dit dus per respondent erg kan verschillen.

5 Resultaten

In dit hoofdstuk behandel ik de resultaten van mijn onderzoek. Ik heb dit opgedeeld in drie delen. Ten eerste behandel ik de plaatsverbondenheid van de respondenten. Dit heb ik opgedeeld in de belangrijkste aspecten die vanuit de interviews naar voren kwamen: de mate emotionele verbondenheid met, de leefbaarheid van en de sociale cohesie in de wijk. Ten tweede behandel ik de houdingen tegenover de geplande studentenhuisvesting, die vanuit de interviews naar voren komen. Ik zal hier eerst uiteenzetten welke houdingen naar voren komen en vervolgens waar deze op gebaseerd zijn. Ten derde behandel ik de verwachtingen die de respondenten hebben van de geplande studentenhuisvesting en hoe dit hun plaatsverbondenheid beïnvloedt.

5.1 De plaatsverbondenheid

Vanuit dit onderzoek komt naar voren dat plaatsverbondenheid erg kan verschillen onder verschillende individuen, in mate van specificiteit. Dit is overeenkomstig met de definitie van plaatsverbondenheid die Scannell & Gifford (2010) geven. Hoe de plaatsverbondenheid van huidige bewoners met hun wijk Paddepoel is vormgegeven, zet ik uiteen aan de hand van drie aspecten. Ten eerste behandel ik de emotionele verbondenheid die zij ervaren met hun woonwijk. Ten tweede behandel ik hoe huidige bewoners de leefbaarheid van hun woonwijk ervaren. Tenslotte behandel ik hoe de huidige bewoners de sociale cohesie van hun woonwijk ervaren.

5.1.1 Emotionele verbondenheid met de wijk

De meeste respondenten gaven aan weinig tot geen emotionele binding met de wijk te hebben. De beweegredenen voor deze bewoners om toch in Paddepoel te gaan of blijven wonen waren vaak heel erg praktisch van aard. Zo ervaren alle respondenten de nabijheid van voorzieningen als heel erg positief; *“Qua locatie en voorzieningen vind ik het echt geweldig. Want je bent binnen 10 minuten in de stad. (...) Je bent zo bij Zernike. (...) Je hebt het winkelcentrum voor de deur, allemaal afhaaltentjes qua eten en er zit een huisarts en fysio ook bij mij voor de deur. Dus je hebt echt alles” (Laura, 25 jaar)*. Daarnaast zijn er ook een aantal respondenten die met urgentie aan de Antaresstraat zijn komen te wonen. Deze mensen hadden weinig keuze in het zoeken van een woning en hebben weinig tijd om een weloverwogen keuze te maken om ergens wel of niet te gaan wonen; *“Ik kwam hier vanwege het uit elkaar gaan met mijn partner en ik had urgentie. Dus ik dacht, ik moet niet kieskeurig zijn, ik moet ieder huis wat me wat lijkt, moet ik nemen. En dat heb ik gedaan, dat was dit huis” (Roos, 62 jaar)*.

Bij een klein aantal respondenten die om praktische redenen in Paddepoel wonen, lijkt er weinig sprake van een ontwikkeling van een sterke emotionele band met de woonwijk: *“Ik heb niks met deze wijk eerlijk gezegd. Ik kom zelf uit de zuidkant van Groningen en dat is gewoon heel anders.*

*Ik heb voor de rest niks met Paddepoel” (Hendrik, 36 jaar). “Ik denk dat, dat (het feit dat Roos haar eigen woning in Paddepoel heeft) vooral voor mij er voor zorgt dat ik mij thuis voel en niet zozeer dat het de buurt is of zo. Want ja wat ik zei; ik kom thuis en ik heb verder niks met de buurt eigenlijk echt” (Roos, 62 jaar). Van een affectieve band met de woonwijk, als uiting van de place attachment volgens het PPP-model van Scannell & Gifford (2010), lijkt nauwelijks sprake onder deze respondenten. Er zijn verschillende redenen die ervoor zorgen dat deze respondenten weinig emotionele binding met hun wijk hebben, zoals drugs- en geluidsoverlast. Dit wordt behandeld in paragraaf 5.1.2. Roos (62) en Hendrik (36) hebben een zeer negatief beeld van Paddepoel en zouden graag willen verhuizen. Zij geven ook alle twee aan, zich geen ‘Paddepoeler’ te voelen. Dit duidt erop dat er bij hen geen sprake is van een plaatsidentiteit verbondenheid met Paddepoel, omdat zij hun identiteit niet onttrekken aan hun woonwijk (Vanclay, 2008); *(Een Paddepoeler)“mag wel rekening houden met de rest, absoluut. Maar dan moet de rest dat ook doen en dat gebeurt niet. Dus kan dan je je geen Paddepoeler voelen.. En dan ben je trots op je wijk, nou sorry, ik heb niet iets waar ik trots van moet zijn op de wijk, echt niet, dat heb ik niet” (Roos, 62 jaar). Hendrik gaat zelfs nog iets verder, door te stellen dat zoiets als een ‘Paddepoeler’ in zijn ogen helemaal niet bestaat; “Ik kom zelf uit de Oosterpoort (...) dat was heel anders: veel historie, iedereen voelde zicht toen ook echt Oosterpoorter. We zijn geen Groningers, we zijn Oosterpoorters. Ja, dat heb je hier gewoon totaal niet. Mensen zijn niet verbonden aan de wijk dat is echt totaal niet.. (...) Ja een Paddepoeler, volgens mij bestaat dat helemaal niet” (Hendrik, 36 jaar).**

Ook het merendeel van de respondenten die aangeven geen hechte emotionele band met de wijk te hebben, maar er wel met plezier wonen, zien zichzelf niet als een ‘Paddepoeler’. De meest voorkomende reden die zij geven is dat zij net zo goed ergens anders in de stad Groningen zouden kunnen wonen of gewoond hebben, als in Paddepoel. *“Ik zou mezelf eerder een Groninger noemen, maar niet zozeer gebonden aan een wijk of zo. Omdat ik gewoon alle wijken hier wel een beetje heb gehad zeg maar, qua wonen” (Jenny, 27 jaar).*

Dat een aantal respondenten geen sterke emotionele verbondenheid met de wijk lijkt te hebben, wil niet in alle gevallen betekenen dat zij met tegenzin in Paddepoel wonen. Zoals eerder genoemd, liggen praktische redenen vaak ten grondslag aan de keuze voor het wonen in Paddepoel; *“Het is vlakbij de stad, vlakbij het Zernike. Je hebt een winkelcentrum voor de deur, je kan er fitnessen weet je wel. Je hebt een huisarts, fysio, apotheek, wat heb je daar niet?! Echt alles heb je daar” (Laura, 25 jaar).* Hoewel een zestal respondenten dit voorop stelt en geen diepe verbintenis met de wijk voelen geven ze toch aan dat zij wel prettig wonen in Paddepoel. Willem (61) is bijvoorbeeld in Paddepoel gaan wonen omdat hij ook in Groningen werkt. Hij geeft aan geen hechte binding met de wijk te hebben, maar zegt er toch met veel plezier te wonen; *“ja, hoe moet je dat zeggen. Ik heb geen*

last van de burens en de burens hebben geen last van mij. Ieder laat ieder in z'n waarde, nou dat is heel belangrijk (Willem, 61 jaar).

Binnen de onderzoeksgroep zijn er ook nog drie respondenten die aangeven wél een sterke emotionele binding met Paddepoel te hebben. Alle drie de respondenten wonen lange tijd in Paddepoel, namelijk 36, 50 en 47 jaar. Daarmee zijn zij de langst wonende respondenten in Paddepoel van deze onderzoeksgroep. Twee van hen zijn er zelfs opgegroeid. *“ja, ik ga hier niet weg, dat weet ik wel. Maar ik weet niet anders, ik ben hier geboren (...) ik heb tien jaar alles bij elkaar hier niet gewoond en voor de rest heb ik altijd hier gewoond” (Marloes, 45 jaar).* Zij hebben door hun lange woontijd een affectieve band met Paddepoel ontwikkeld. Dit is volgens Scannell & Gifford (2010) één van de uitingen van een place attachment. Deze band is zo hecht, dat toen beide respondenten, een aantal jaren terug, verhuisden uit Paddepoel, zij weer terugkwamen doordat ze heimwee hadden; *“Mijn zus (Rianne, 53 jaar) is naar Appingedam gegaan. Wij zijn een maand later, ongeveer tegelijk, naar Eelde gegaan. Mijn zus was binnen een half jaar terug, die had zoveel heimwee. En ik was na een jaar ook wel, dat ik dacht van ik moet hier weg” (Marloes, 45 jaar).* De lange woontijd, evenals het terugkeren naar Paddepoel, zijn beiden gedragsuitingen van place attachment volgens het PPP-model van Scannell & Gifford (2010)

Voor de drie bovengenoemde respondenten geldt dat zij een plaatsidentiteit verbondenheid hebben met de wijk; zij onttrekken een deel van hun identiteit aan de wijk door aan te geven zich als Paddepoeler te beschouwen. Dit komt overeen met de definitie van Vanclay (2008), die stelt dat plaatsidentiteit een band is tussen persoon en plaats, waarbij de persoon zijn identiteit deels onttrekt aan deze plaats (Vanclay, 2008).

5.1.2 Leefbaarheid

Plaatsverbondenheid is de band tussen individuen of groepen en de sociale en fysieke aspecten van een plaats (Scannell & Gifford, 2010). Bij leefbaarheid draait het om een samenspel van deze sociale en fysieke aspecten, alsmede de veiligheid van een plaats (De Hart et. al., 2002). Leefbaarheid is de subjectieve waardering van deze aspecten of, met andere woorden, de kwaliteiten van een plaats die bijdragen aan de ‘quality of life’ zoals deze ervaren wordt door inwoners en anderen” (Australian Geography Teachers Association, 2013). De aspecten waar het om gaat zijn bijvoorbeeld veiligheid, de kwaliteit van de gebouwen, het straatbeeld, maar bijvoorbeeld ook de sociale cohesie. Die laatste wordt behandeld in paragraaf 5.1.3. In deze paragraaf behandel ik de aspecten van leefbaarheid die de respondenten in de interviews naar voren brachten en hoe zij deze aspecten waarderen.

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat zij geen problemen ervaren op het gebied van veiligheid; *“Nee, ik heb me hier nooit onveilig gevoeld of zo” (Jenny, 27 jaar), “ik heb hier niet dat ik mij onveilig voel ’s nachts op straat. Dat heeft mijn vriendin ook niet. Dus ik vind qua criminaliteit..*

nou nee, dat merk je niet echt” (Hendrik, 36 jaar). Zoals Hendrik (36) ook al aangeeft merkt hij weinig van de vermeende criminaliteit in hun buurt. Toch is er een klein aantal respondenten dat wel ervaart dat er veel criminaliteit in de wijk plaatsvindt. Zo is er volgens hen sprake van veel drugsoverlast in de buurt; “Gedeald wordt hier altijd, hier op de hoek (...) Voorheen was hier altijd de Trefkoel, daar werd ook tussen in heel veel gedeald. Dat is nou weggefallen, nu staan ze allemaal hier in de straat” (Rick, 43 jaar) en wordt er vaak ingebroken in de kelderboxen van hun flats. Deze criminaliteit heeft gevolgen voor de manier waarop deze respondenten de veiligheid in hun straat ervaren. Marloes (45) gaat bijvoorbeeld niet alleen over straat als het al donker is. Roos (62) voelt zich door alle drugsoverlast al helemaal niet meer veilig in de wijk; “Ik heb zoiets van nou; ik heb een mooi uitzicht, dicht bij het winkelcentrum en dan denk ik, dat is voor mij makkelijke en praktisch. En in mijn huis kan ik zelf zo leven. Maar denk maar niet als ik ’s avonds om elf uur bijvoorbeeld nog zin heb in cheesebites van de pizzeria, dat ik daar met een veilig gevoel naar toe loop” (Roos, 62 jaar).

Bijna alle respondenten geven aan dat zij veel geluidsoverlast ervaren of hebben ervaren binnen hun flatgebouw. Dit komt voornamelijk door de gehorigheid van de flats waarin zij wonen; *“Bovendien is onze flat ziekelijk gehorig. Als de buurvrouw ’s nachts hoest, dan hoor ik dat” (Laura, 25 jaar).* Een aantal respondenten hebben burens die vaak harde muziek draaien. Dat in combinatie met de gehorige flats zorgt voor veel geluidsoverlast.

Buiten de flats en de geluidsoverlast die zij hier ondervinden, omschrijven veel respondenten hun buurt als een hele rustige buurt. Er komt volgens hen weinig verkeer door de straat en er zijn ook weinig jongeren en kinderen die buiten rondhangen. Dat ervaren zij als positief; *“Mensen denken van ‘ok vlakbij een winkelcentrum, misschien is het lawaaiër’, maar helemaal niet. Als je nu hoort, zo luistert.. je hoort niks. Het is de hele tijd zo” (Johan, 39 jaar).* Kim (62) geeft echter aan, dat zij het juist veel te rustig vindt; *“Nou ik heb liever een beetje leven in de brouwerij. Ik vind het hier te stil, dan kan ik hier ook weer niet zijn” (Kim, 62 jaar).*

5.1.3 Sociale cohesie

Zowel vanuit de berichtgeving op RTV Noord (2015b) en in de wetenschappelijke literatuur (Hubbard, 2005; Tyler, 2008) komt naar voren dat studentification veel gevolgen heeft voor de sociale cohesie van een wijk. De sociale aspecten van een plaats, zoals het buurtgevoel, de sociale interactie en de sociale contacten, spelen ook een grote rol bij de vorming van een band met een plaats. Daarom heb ik ook specifiek gekeken naar hoe op dit moment deze sociale aspecten van Paddepoel gewaardeerd worden door de huidige bewoners.

Alle respondenten gaven aan dat er geen buurtgevoel en weinig sociale interactie tussen de bewoners is in Paddepoel. Dit is opmerkelijk, omdat in de berichtgeving op RTV Noord (2015b) de voorzitter van de wijkraad van Paddepoel, De heer Van Weering, zijn angst uitsprak voor een gebrek

aan sociale betrokkenheid bij de overige buurtbewoners wat ten koste zou gaan van 'de gemeenschap'. Hij insinueert hiermee het dat er in Paddepoel nu wel een bepaalde mate van sociale cohesie bestaat. Dit is in de onderstaande resultaten van dit onderzoek echter niet te herkennen.

Op de vraag of er in Paddepoel een buurtgevoel is onder de bewoners antwoordden alle respondenten ontkennend. *"Absoluut niet! Nee.."* (Laura, 25 jaar), *"Nee, de mensen ouwehoeren hier alleen maar van elkaar en meer niet (...). Er is geen buurtgevoel, iedereen zit alleen maar op te letten van wat er gebeurd allemaal"* (Roos, 62 jaar). Willem (61) stelt dat alle inwoners vooral op zichzelf zijn en dat er weinig sociale interactie tussen de bewoners is; *"Ja, nee net wat ik zeg; ieder voor zichzelf. Ik weet niet hoe ik dat uitdrukken moet, maar ik.. weinig mensen gaan hier bij elkaar op de koffie ofzo, laat ik het zo maar eens zeggen"* (Willem, 61 jaar). Volgens Greenbaum (1982) dragen sociale interacties juist bij aan het creëren van sociale cohesie en Forrest & Kearns (2001) noemen een de afwezigheid van sociale interacties als oorzaak voor een lage sociale cohesie binnen een sociaal systeem. Een gebrek aan sociale interactie kan dan ook de oorzaak zijn van het feit dat de respondenten weinig sociale cohesie constateren binnen Paddepoel. De meeste respondenten geven ook aan dat zij weinig sociale contacten binnen de wijk hebben, ze weten vaak nauwelijks wie er allemaal bij hun in het portiek wonen.

Dat de respondenten weinig buurtgevoel en sociale interactie ervaren, vinden de meesten wel prettig: *"Zoals het nou is moet het blijven. Ik hoef niet bij mijn burens op visite of wat.. het is goedendag en klaar"* (Petra, 77 jaar).

Ook de respondenten die het langst in Paddepoel wonen, er veel sociale contacten hebben en aangaven zich Paddepoeler te voelen, ervaren dat er geen buurtgevoel is. Marloes (45) geeft wel aan dat er een soort sociale controle is tussen de buurtbewoners onderling aan de hand van een anekdote die ze zelf heeft meegemaakt; *"Wij zijn op vakantie geweest bijvoorbeeld, twee weken geleden. Toen had ik mijn lampen aan laten staan, ik had mijn balkondeur open laten staan, ja heel dom. (...) Nou ja dan worden wij gebeld, dat vind ik dan wel heel netjes. Er is wel dat ze op elkaar letten, dat wel"* (Marloes, 45 jaar).

Een aantal respondenten geven ook andere mogelijke verklaringen voor het gebrek aan sociale cohesie binnen hun buurt. Kim (62) heeft, voor dat zij in de Antaresstraat woonde, in de aangrenzende Siriusstraat gewoond. Daar had zij veel meer contact met andere bewoners en nog steeds gaat zij wekelijks op bezoek bij haar oude burens en mensen die verderop in de Siriusstraat wonen. Zij denkt dat de verschillen in sociale cohesie tussen de Siriusstraat en de Antaresstraat, voornamelijk komt door het soort woningen dat in die straten staat; *"Nou ja, 't is hier meer een flat he. Daar (Siriusstraat) zijn meer eengezinswoningen en zit je meer buiten en had je veel meer contact. Maar hier, hier zit je alleen maar binnen en op het balkon"* (Kim, 62 jaar). Ife (1995) geeft als oorzaak

van de afnemende sociale cohesie en contacten binnen een buurt, dat er door onder meer moderne technologie geen geografische beperkingen meer zijn om sociaal contact te ontwikkelen. De uitspraken van Hendrik (36), die vroeger in de Oosterpoort woonde, sluiten hier op aan. Hij denkt dat er überhaupt niet meer zo iets als een wijk- of buurtgevoel bestaat; *“Dat heeft deels te maken met moderne middelen, wat je tegenwoordig hebt. Want jouw wereld is veel groter nu door social media en dergelijke. Vroeger was het de Oosterpoort en er was verder daar buiten helemaal niks voor ons. Je hebt je basisschool in de Oosterpoort, iedereen die op school zit komt uit de Oosterpoort. Als je buiten speelt, dat zijn mensen uit de Oosterpoort. Je ging niet elkaar bellen of facebooken van hé, weet je wel. Dan kom ik naar jou toe of zo, nee je speelt gewoon in jouw eigen wijk. Dus dat is ook wel een oorzaak denk ik, waardoor je nu minder wijkgevoel hebt. Je hebt.. nu zie je een stadsgevoel, dat heb je wel. Groningen.. Je hoort niet meer van ‘ik ben een Paddepoeler of een Oosterpoorter’, nee ik ben een Groninger”* (Hendrik, 36 jaar). Laura (25) heeft een stereotype beeld van haar buurtbewoners en zegt dat de houding en mentaliteit van bewoners van Paddepoel ervoor zorgen dat er niks wordt georganiseerd wat de sociale cohesie zou kunnen stimuleren; *“De één is een nietsnut en de ander is ziek en kan niet werken en de ander is drugsverslaafd en de ander is geestelijk instabiel.. het zijn allemaal de niet zo productieve mensen in onze samenleving die hier wonen. En ja, ik denk dat er daarom ook weinig wordt ondernomen”* (Laura, 25 jaar).

5.2 Studentenhuisvesting

In deze paragraaf geef ik een overzicht van de houdingen die de respondenten aannemen met betrekking tot de studentenhuisvesting en waar deze houdingen op gebaseerd zijn. Ik behandel de verschillende houdingen die in de interviews naar voren zijn gekomen. Vervolgens behandel ik de oorzaken van deze houdingen, te weten de informatievoorziening van dit project, het beeld dat de respondenten van studenten hebben, persoonlijke ervaring die de respondenten eerder met studenten hebben opgedaan en de stereotypen van studenten.

5.2.1 De houding en eerste reacties van de respondenten op de geplande studentenhuisvesting

Vanuit de interviews bleek dat er onder de respondenten drie verschillende houdingen naar voren kwamen, ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting. Deze houdingen heb ik ingedeeld naar de verdeling die Tyler (2008) maakt in de houdingen die gevestigde respondenten aannemen ten opzichte van de groep studenten die zich bij hen in de wijk vestigt. Vanuit dit onderzoek kwamen de volgende houdingen onder de respondenten naar voren: (1) een militante houding: deze respondenten zijn tegen de geplande studentenhuisvesting. (2) Een idealistische houding: de respondenten met deze houding tonen empathie met de studenten die zich in de wijk gaan vestigen. Zij zijn vóór de geplande studentenhuisvesting. (3) Een pacifistische houding: deze respondenten zijn

heel afwachtend. Zij willen zelf ervaren hoe het is om in nabijheid van studenten te wonen alvorens zij een oordeel hierover geven.

De respondenten die een negatieve houding vormen ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting, de zogenaamde militanten (Tyler, 2008), hadden liever gezien dat er andere plannen zouden worden gemaakt voor het leegstaande terrein voor hun huis: *“Het hadden voor mij ook mooie eengezinshuizen mogen worden”* (Marloes, 45 jaar), *“Ik had liever een mooi pad hier tussen door en dan wat bankjes. Ja een mooi park”* (Petra, 77 jaar). Twee respondenten waren zo negatief in hun houding tegenover de geplande studentenhuisvesting, dat zij hierdoor willen verhuizen; *“Nou ik de aantallen hoor, schrik ik. Ja, dan wil ik echt sowieso voor die tijd weg zijn”* (Hendrik, 36 jaar), *“Ik heb ook gezegd, als die studentenflat hier komt, dan wil ik weg”* (Roos, 62 jaar). Het wegtrekken van huidige buurtbewoners door de geplande studentenhuisvesting sluit aan bij de theorie van He (2014), die stelt dat studentification zorgt voor woonsegregatie doordat overige bewoners wegtrekken uit een buurt waar veel studenten komen te wonen. Ook Hubbard (2009) stelt dat de negatieve gevolgen van studentification druk legt op huidige bewoners om te gaan verhuizen.

De pacifistische houding wordt aangenomen door een klein deel van de respondenten, die zeggen niet te willen oordelen over de geplande studentenhuisvesting, maar eerst zelf willen meemaken hoe het is om nabij studenten te wonen. Dit geldt onder andere voor Kim (62) toen ik haar vroeg wat zij vindt en verwacht van de komst van de studenten in haar straat: *“Vind ik wel gezellig, waarom niet?! Het is altijd maar afwachten hoe dat gaat, daar kan je nu niks van zeggen, dat moet je eerst meemaken”*.

De idealistische houding wordt aangenomen door respondenten die het goed vinden dat de geplande studentenhuisvesting bij hen in de straat komt en denken dat het ook positief voor de buurt is; *“Ik bid dat die studenten er zo snel mogelijk komen en er wat van maken (...) weet je wat ik er verder van verwacht, is een verrijking van de buurt eigenlijk”* (Laura, 25 jaar). Het blijkt ook dat deze houding ontstaat doordat de respondent zich verplaatsen in de studenten zelf en de voordelen van de geplande studentenhuisvesting voor studenten analyseren; *“dat is eigenlijk de beste plek voor hen denk ik, want het is vlakbij Zernike. Dan kunnen zij gewoon snel naar Zernike gaan en terug en hebben zij tijd voor andere dingen. Voor leren of zo”* (Johan, 39 jaar).

5.2.2 Oorzaken van de aangenomen houdingen tegenover de geplande studentenhuisvesting

Zoals hierboven weergegeven, zijn er drie houdingen onder de respondenten, ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting. Uit de interviews blijkt dat de respondenten allemaal op verschillende manieren een beeld vormen van studenten, waar zij vervolgens hun houding op baseren. Hier behandel ik de verschillende beelden die de respondenten van studenten hebben en

de manier waarop deze tot stand komen. Dit is voornamelijk op basis van stereotypen en persoonlijke ervaring.

5.2.2.1 Het beeld dat de respondenten van studenten hebben

In de beelden die de respondenten van de studenten schetsen is een tweedeling te zien. Ten eerste is er een overwegend negatief beeld bij vijf respondenten. Deze respondenten nemen allemaal ook een negatieve houding aan ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting. Bij het schetsen van een beeld van studenten leggen zij de nadruk op de zogenaamde uitbundige leefstijl van de studenten en de overlast waar de studenten voor zorgen; *“Wat ik altijd hoor is dat het allemaal lang leve de lol is, feesten, drank” (Rick, 43 jaar). “Feestvieren, herrie maken, harde muziek (...) dus gewoon geen rekening ermee houden, als hun harde muziek willen draaien, dat een ander daar last van zal hebben” (Roos, 62 jaar).* Rick (43) en Roos (62) beschrijven hiermee de studenten op basis van een paar ruwe eigenschappen. Dit is wat Tajfel (1963) omschrijft als een beeld dat gebaseerd is op stereotypen, in dit geval met betrekking op studenten.

Ten tweede is er een genuanceerder en positiever beeld onder de andere zes respondenten. Zo wijst Willem (61) erop dat niet alle studenten gelijk zijn; *“Er zijn hele nette studenten en er zijn hele vuile studenten, laat ik dat voorop stellen. Maar dat is gewoon net hoe ben je thuis opgegroeid”.* Ook Johan (39) benadrukt dat studenten verschillend van elkaar zijn en benoemt dat het bij studenten vooral om gezelschap draait: *“Je hebt natuurlijk type studenten die naar hun kamers gaan en meestal blijven ze daar (...) en je hebt studenten die zitten in hun woonkamer, die hebben meestal geen zin om te leren. Zij willen gewoon gezelschap”.* Laura (25), die van de onderzoeksgroep de meest positieve houding van de komst van studenten heeft, geeft aan liever tussen studenten te wonen dan tussen de bewoners waar zij nu tussen woont; *“Ik heb in die containers (resp. studentencontainers aan het Damsterdiep in Groningen) in 2,5 jaar nog nooit ergens problemen mee gehad en nu wou ik m’n eigen verjaardag niet eens thuisvieren, want ik weet wel dat ik dan constant zit te denken van ‘staat het volume niet te hard, maken we niet teveel lawaai’. (...) Nou dan heb ik liever het Damsterdiep terug met die studentencontainers waar ik nooit last van iemand had”.*

5.2.2.2 Oorzaken van het beeld dat de respondenten hebben van studenten en de houding die zij aannemen ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting

Om de houding en beeld dat respondenten van studenten hebben beter te begrijpen, heb ik ook onderzocht waar deze beelden op gebaseerd zijn. Onder de respondenten die een negatief beeld van studenten hebben en een militante houding aannemen tegenover de geplande studentenhuisvesting viel op dat slechts één van deze mensen zelf heeft gestudeerd. De rest baseert zijn beeldvorming en houding enerzijds op persoonlijke ervaring en anderzijds op stereotypen, vooroordelen en ‘dingen die zij hier en daar gehoord hebben’.

Rianne (53) bijvoorbeeld, woont al een aantal jaren onder een aantal studenten in haar flat en heeft schoongemaakt in een studentenflat in Groningen. De ervaringen die zij in beide situaties heeft opgedaan zijn zeer bepalend voor haar beeld van studenten en de houding die zij aanneemt met betrekking tot de geplande studentenhuisvesting; *“Bij mij boven hadden ze drumstellen en alles. En dan begonnen ze om twee uur 's nachts he, dan stonden er 14, 15 fietsen voor de deur en hadden ze weer wat gezelligs.” “Ik heb schoongemaakt in studentenflats (...) nou ze hadden het aanrecht bomvol en dan hadden ze ook nog winkelwagentjes vol met afwas. Dat was niet eens schoon te maken daar man” (Rianne, 53 jaar).* Roos (62) heeft jongere meiden als bovenburen gehad. Hoewel dit geen studenten waren, baseert zij toch grotendeels haar verwachtingen op haar ervaringen met deze meiden. Daarnaast heeft zij ook verwachtingen die op vooroordelen gebaseerd zijn; *“Maar er zullen ook zeker tussen zitten en die dan onder invloed zijn, want er loopt zoveel troep wat dat betreft. Wiet, xtc-pilletjes, noem het maar op. Drank, vaak ik combinatie met.. Die al niet meer helder kunnen denken, ja dan weet ik het niet” (Roos, 62 jaar).* Hoewel Roos (62) haar mening baseert op een persoonlijke ervaring is het beeld dat zij heeft van studenten gelijk aan het stereotype beeld van de ‘zuipende en feestende studente’. Het blijkt dus dat haar persoonlijke ervaring dit beeld heeft bevestigd.

Ook Jenny (27) heeft een negatief beeld van studenten en ziet hen liever niet bij haar in de straat komen te wonen. Zij is de enige respondent die zelf heeft gestudeerd en zelf uitwonend student is geweest, maar toch tegen de geplande studentenhuisvesting is. Dit komt merendeels door de negatieve ervaringen die zij heeft opgedaan in de periode dat zij in een studentencomplex woonde. Ze kreeg daar veel te maken met geluidsoverlast, criminaliteit en verloedering van de woonomgeving. Jenny (27) associeert haar voormalige studentenleven met negatieve herinneringen en emoties. Dit zorgt er volgens Zahn (1971) voor dat de verwachtingen van de geplande studentification ook negatief zijn.

De idealistische houding ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting wordt aangenomen door de overige respondenten die zich dagelijks bevinden of hebben bevonden onder studenten. Zij hebben of hadden veel persoonlijk contact met studenten en kennen hierdoor ook veel studenten. Het beeld dat zij hebben van studenten is ook een stuk genuanceerder en positiever dan het beeld dat het negatief gestemde deel van de respondenten heeft van studenten. Zowel Laura (25) als Johan (39) zijn zelf student geweest en hebben tussen de studenten gewoond. In tegenstelling tot Jenny (27) hebben zij destijds wel hele positieve ervaringen opgedaan. Op basis van deze ervaringen hebben zij nu ook een positieve houding aangenomen ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting.

Ook Willem (61) baseert zijn houding grotendeels op persoonlijke ervaring. Hij is als klusjesman in dienst van een makelaar die uitsluitend studentenkamers bezit. Zo komt hij dagelijks bij studenten thuis; *“Ik ben al 18 jaar bij een man, die heeft allemaal studentenhuizen (...) Ik doe daar al die klusjes weet je wel.* Dit is overeenkomstig met de theorie van Oskamp (1991), die stelt dat eerdere ervaringen zeer van invloed zijn op de beoordeling van nieuwe situaties. In dit geval hebben de positieve ervaringen van Laura (25), Willem (61) en Johan (39) ervoor gezorgd dat zij een positieve houding aannemen ten opzichte van de geplande studentenhuisvesting.

Dit is een verschil met hoe de negatieve houding gevormd is onder de respondenten. Deze mensen hebben zelf niet gestudeerd of voor langere tijd met studenten gewerkt en hebben daardoor minder inkijk gekregen in het studentenleven. Jenny (27) bleek hierop een uitzondering. Het verschil met haar en de positieve respondenten is echter dat zij negatieve ervaringen opdeed tijdens haar studententijd.

Kim (62) en Petra (77) blijken weer een uitzondering op de overige respondenten die negatief tegenover de studentification staan; beiden hebben niet gestudeerd en niet gewerkt met studenten en toch hebben zij geen problemen met de komst van studenten in hun straat; *“Ach, ik heb ook niks op die jongeren tegen hoor” (Petra, 77 jaar).* Zij baseren hun pacifistische houding op stereotypen en verhalen die zij gehoord hebben; *“Je hoort wel veel dat ze zeggen dat als studenten hier komen, dat ze zoveel lawaaiërig zijn en rumoerig zijn (...) Ik heb het nog nooit meegemaakt, maar ik ken wel meer mensen die dan bij studenten wonen, die er last van hebben” (Kim, 62 jaar).* Zij oordelen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Marloes (45), niet direct negatief over studenten. Beide nemen een ambivalente houding aan; enerzijds hebben zij in hun sociale omgeving negatieve verhalen over studenten gehoord, anderzijds geven zij aan dit zelf niet meegemaakt te hebben en daarom een afwachtende houding in te nemen; studenten zijn volgens hen welkom in hun straat en voor zij negatief of positief gaan oordelen willen zij eerst zelf ervaren hebben hoe het is om in nabijheid van studenten te wonen; *“Je moet het eerst meegemaakt hebben, dan kan je er pas wat van zeggen. Je kan er nou nog niks van zeggen en dat wil ik ook niet. We zien vanzelf wel hoe het gaat” (Kim, 62 jaar).*

5.2.2.3 Informatievoorziening

Voor dit onderzoek was ik benieuwd naar op welke informatie, met betrekking tot de geplande studentenhuisvesting, de respondenten hun houding baseren. Het was hierbij opmerkelijk hoe weinig een deel van de respondenten wist van het nieuwbouwproject. Zo waren er een aantal respondenten die van mij voor het eerst hoorden dat er studenten tegenover hun in de straat gehuisvest worden: *“Dat wist ik helemaal niet. Pas nu jij me het vertelt. Ik dacht dat, dat gewoon wooneenheden werden voor verhuur en verkoop, net als hier zeg maar, als die NOVO en weet ik veel*

wat. Daar ging ik vanuit.. ik weet helemaal niet dat het een studentenflat wordt. Dat hoor ik nu” (Willem, 61 jaar). Ook waren er een aantal respondenten die wel wisten dat er studenten kwamen, maar ze dachten dat er veel minder zouden komen dan nu het plan is. Zo ook Hendrik (36): “Voor de rest denk ik dat dat gebouw.. volgens mij komen daar 100 studenten in.” Toen ik hem vervolgens vertelde dat er ongeveer 450 studenten kwamen schrok hij; “Holy?! Echt serieus, hier?! (...) Ik denk 100, nou dat is gewoon te behapstukken weet je wel. Laat er een keer tien etterbakken tussen zitten die veel lawaai maken.. maar bij 450..”.

Uit de interviews kwam naar voren dat er wel informatiebrieven zijn verspreid onder de huidige bewoners, maar niet iedereen heeft deze gelezen. Tevens is er een informatiebijeenkomst geweest. Slechts drie respondenten van deze onderzoeksgroep hebben deze bijeenkomst bezocht. Zij waren ook de enigen die wisten wat precies de plannen waren voor het nieuwbouwproject. Eén van hen was Rick (43). Ik vroeg hem naar wat er precies bij die informatiebijeenkomst werd verteld: *“Over hoe het eruit ging zien, wat de bouw werd, wat ongeveer de bewoners zouden worden. Dus volgens mij 450 studenten en 20 sociale huurwoningen, die komen recht tegenover ons hier. En de flat werd eerst 27 verdiepingen en die wordt nou al 16 of zo. Wordt dus al een stuk minder” (Rick, 43 jaar).*

5.3 Verwachtingen van de geplande studentenhuysvesting

In deze paragraaf behandel ik de verwachtingen die de respondenten hebben van de geplande studentenhuysvesting, die invloed hebben op hun plaatsverbondenheid. Bij het in kaart brengen van de huidige plaatsverbondenheid maakte ik een driedeling in emotionele verbondenheid, leefbaarheid en sociale cohesie. In de verwachtingen die de respondenten hebben van de geplande studentenhuysvesting benoemen zij geen directe verwachtte gevolgen voor de emotionele verbondenheid die zij met de buurt hebben. Zij benoemen verwachtte gevolgen voor de leefbaarheid en sociale cohesie, die vervolgens indirect weer invloed hebben op de emotionele verbondenheid van huidige bewoners met hun buurt. Daarom is dit hoofdstuk opgedeeld in twee delen. Ten eerste behandel ik in paragraaf 5.3.1 de verwachtte gevolgen voor de leefbaarheid van de buurt. Ten tweede behandel ik de verwachtte gevolgen voor de sociale cohesie in de buurt.

5.3.1 Verwachte gevolgen voor de leefbaarheid van de buurt.

Zoals in het theoretisch kader beschreven heeft leefbaarheid een grote invloed op de plaatsverbondenheid van buurtbewoners. De gevolgen voor de leefbaarheid hebben dan ook indirect gevolgen hebben voor de emotionele verbondenheid van de bewoners met de buurt. De verwachtingen met betrekking voor de leefbaarheid zijn op te delen in enerzijds de verwachtingen die de negatieve houding tegenover de geplande studentenhuysvesting onderbouwen en anderzijds de verwachtingen die de positieve houding tegenover de geplande studentenhuysvesting

onderbouwen. Ten eerste behandel ik de verwachtingen die de militante houding onderbouwen. Ten tweede behandel ik de verwachtingen die de idealistische houding onderbouwen.

5.3.1.1 *Verwachtingen die de negatieve houding onderbouwen*

Bijna alle respondenten hebben in hun huidige woning ervaring met geluidsoverlast van de burens en de meesten verwachten dat de studenten voor nog veel meer geluidsoverlast zullen zorgen. Dit komt overeen met Tyler (2008) en Sage, Smith & Hubbard (2012) die aangeven dat geluidsoverlast één van de problemen van studentification is. *“Waar ik wel bang voor ben, dat je dan bezopen mensen 's nachts weet je wel, die dan terug komen (van het uitgaan) en lawaai maken (...) Als je dat soort lui terug krijgt 's nachts, wat hier dan door de straat loopt te zwalken, dat je daar wakker van wordt, dat zal ik wel vervelend vinden” (Marloes, 45 jaar).* Naast het lawaai van terugkerende studenten uit de binnenstad, zijn er ook veel respondenten die verwachten dat de studenten veel feestjes gaan geven bij hun eigen woningen: *“Dat kent elkaar allemaal en dat gaat allemaal bij elkaar op het balkon. Grote stapels met kratten bier, keiharde muziek.. dat gaat gebeuren. En dan liggen hier dus mensen er 's nachts wakker van” (Hendrik, 36 jaar).* Ook Rianne (53) denkt dat de studenten vooral vanaf hun balkon voor overlast gaan zorgen. Zij wijst erop dat studenten een hele andere levensstijl hebben dan niet-studenten. Dit is onderdeel van het culturele aspect van studentification (Smith, 2006); *“Je weet zelf ook hoe studenten leven 's avonds en 's nachts. In de zomer ook, op het balkon met wat kratten bier. Nou als de balkons aan deze kant komen dan hebben wij dikke problemen” (Rianne, 53 jaar).*

Een aantal respondenten noemt het ideaal voor de studenten dat zij komen te wonen op een plek waar veel voorzieningen zich binnen loop- en fietsafstand bevinden. Toch voorzien enkele respondenten problemen met de wijkvoorzieningen wanneer de studenten zich er gaan vestigen: *“Ik denk wel dat ze heel goed moeten nadenken over de wijkvoorzieningen. Dan heb ik het bijvoorbeeld even over het voetbal-grasveldje hier achter. Die wordt nou gebruikt door kinderen uit de wijk (...) maar ik weet zeker, als hier 450 studenten komen te wonen, wordt dat veldje ingenomen door de studenten. (...) Die studenten zijn jongeren die willen voetballen, frisbeeën, weet ik veel, en daar moet ruimte voor zijn. Dat is er nu niet, want alle ruimte die er is, is op de huidige bewoners berekend” (Hendrik, 36 jaar).* Ook verwachten enkele respondenten dat er een tekort aan parkeergelegenheid zal ontstaan, zoals ook in Hubbard (2008) naar voren kwam; *“Ik denk dat het ook ten koste gaat van parkeerplaatsen of zo. (...) Het is nu echt relaxed gewoon voor de deur om er te parkeren en zo. Maar goed als er dan 450 studenten komen te wonen, dan verandert dat natuurlijk” (Jenny, 27 jaar)*

Een klein deel van de militante respondenten verwacht dat de veiligheid achteruit gaat en de criminaliteit stijgt door de geplande studentenhuisvesting. Dit is overeenkomstig met Tyler (2008) die stelt dat studentification gepaard gaat met stijgende criminaliteit. De respondenten verwachten

voornamelijk meer drugs-gerelateerde criminaliteit in hun buurt; *“Er lopen veel drugsdealers door de straat heen 's avonds, dus ja dan die 450 studenten gaan zeker allemaal drugs kopen voor de deur”* (Roos, 62 jaar). Jenny (27) denkt dat er wellicht meer fietsendieven actief zullen zijn bij haar in de straat; *“Ja misschien komt er meer criminaliteit, dat ze dan hier dan wel eens komen om van die studenten fietsen te jatten of zo”* (Jenny, 27 jaar).

Het merendeel van de respondenten met een militante houding geeft aan de geplande locatie niet geschikt te vinden voor een studentencomplex. Ten eerste vinden zij het ongeschikt omdat het complex zo dicht op hen gevestigd wordt. Zij begrijpen dat het nodig is om studentenhuysvesting te realiseren in Groningen, maar willen dit niet in hun eigen buurt. Dit komt overeen met het NIMBY-syndroom van Dear (1992); *“Ja ik vind ook dat ze ergens moeten wonen, maar is er dan helemaal geen plek meer vrij aan die (Zernike) kant?”* (Roos, 62 jaar). Een aantal respondenten geven alternatieve locaties aan, waar volgens hen de studenten veel beter gehuisvest kunnen worden; *“bij de campus (...) bouw daar een grote toren en zet daar 450 studenten in. Lekker makkelijk, dichtbij de universiteit en niemand heeft er last van”* (Hendrik, 36 jaar). Overeenkomstig met wat Smith & Marquez (2000) stellen, blijkt uit de interviews dat het NIMBY-syndroom voor komt bij de respondenten die voornamelijk gericht zijn op de risico's en nadelen van het fenomeen, in dit geval de geplande studentenhuysvesting.

Daarnaast vinden de meeste militante respondenten het onbegrijpelijk dat er een studentencomplex van deze omvang, naast woonzorgcentrum Bernlef, waar alleen maar ouderen wonen, wordt gebouwd. Veel respondenten verwachten dat deze ouderen de meeste last zullen krijgen van de studenten, omdat zij hen als meest kwetsbare groep inwoners in de wijk zien en verwachten dat zij het minst goed kunnen omgaan met de verwachte gevolgen van de geplande studentenhuysvesting; *“Ik vind de locatie echt een belachelijke keuze (...) er is totaal geen rekening gehouden met de mensen in deze flat en al helemaal niet met die ouderen daar”* (Hendrik, 36 jaar). Deze reactie zou je kunnen omschrijven als een NITBY-syndroom, not in their back yard.

Een klein aantal militante respondenten verwacht ook nog dat de studenten voor vervuiling zullen zorgen. Jenny (27) heeft eerder ervaren dat studenten voor veel vervuiling zorgen en verwacht dat in Paddepoel ook; *“Ja ik weet ook hoe het bij, bijvoorbeeld in de Saffierflat, daar wonen ook super veel studenten, in Vinkhuizen. Als ze daar iets niet meer nodig hebben dan pleuren ze het gewoon van het balkon af daar hoor. Alles.. echt en dan kijk je daar en dan ligt er allemaal zoi daar beneden gewoon. En als daar eentje mee begint dan gaan ze het allemaal doen”* (Jenny, 27 jaar). Andere respondenten verwachten wel wat meer rotzooi op straat, maar denken daarbij vooral aan het grote aantal fietsen dat zo meteen volgens hen overal wordt neergezet; *“Het wordt toch al een bende hier. (...) ja zeker, fietsen en troep buiten, dat weet ik gewoon zeker”* (Hendrik, 36 jaar).

5.3.1.2 Verwachtingen die de positieve houding onderbouwen

De verwachtingen van de respondenten die een idealistische houding aannemen ten opzichte van de geplande studentenhuysvesting blijken veel genuanceerder en logischerwijs veel positiever.

Zo denken deze idealistische respondenten dat er niet veel geluidsoverlast zal plaatsvinden. Johan (39) heeft in Selwerd in een studentenflat gewoond en hoewel hij daar ervaarde dat studenten lawaai kunnen gaan maken denkt hij toch dat hij geen geluidsoverlast van de studenten zal krijgen. Dit had hij in Selwerd ook niet door de manier waarop het gebouw was geïsoleerd. Hij verwacht dat dat hier ook gebeurt; *“als ze gebouwen maken voor studenten, maken zij altijd isolatie. Ook binnen he, voor elke kamer isolatie (...) dus ik denk niet dat ik overlast krijg (Johan, 39 jaar).* Willem (61) en Laura (25) wonen in de zuidelijke flat die niet direct grenst aan de studentenhuysvesting. Zij denken wel eens voorbijgaande studenten te gaan horen, maar verwachten daar geen last van te hebben; *“Misschien daar verderop, achter waar ze komen, misschien dat die mensen daar last van krijgen. Dat weet ik niet. Hier sowieso niet. Nee, ze fietsen en lopen hier langs, nou ja laat ze” (Willem, 61 jaar).*

Zoals in paragraaf 5.1.2 te lezen is, voelt het merendeel van de respondenten zich veilig in eigen buurt. De respondenten met een idealistische houding verwachten niet dat de geplande studentenhuysvesting dit negatief zal beïnvloeden. Zo verwacht Willem (61) geen toenemende criminaliteit als de studenten bij hem in de straat gevestigd zijn en baseert dit op zijn werk als klusjesman voor een kamerverhuurder; *“Nee moet je horen, ik ben daar 18 jaar en we hebben 100 kamers en ik heb twee of drie keer meegemaakt dat er een laptop is gestolen. Dus dat is heel weinig en ik denk ook niet dat, dat hier veel zal gebeuren” (Willem, 61 jaar).*

De respondenten met een positieve houding tegenover de geplande studentenhuysvesting denken bovendien ook niet dat er veel fysieke verloedering zal optreden in de buurt. Willem (61) gaat er wel vanuit dat elke student die er komt te wonen over een fiets beschikt, maar hij denkt niet dat het voor veel overlast gaat zorgen, dat al die fietsen bij het studentencomplex geparkeerd worden; *“Iedere student heeft een fiets, maar dat het een dikke bende wordt.. nee dat denk ik niet” (Willem, 61 jaar).*

Omdat de positief gestemde respondenten geen buitensporige geluidsoverlast, negatieve gevolgen voor de veiligheid en fysieke verloedering van de buurt door de geplande studentenhuysvesting verwachten, is er bij hen ook geen sprake van het NIMBY-syndroom. Zij vinden de locatie juist zeer geschikt voor studenten om zich te gaan huysvesten en wijzen daarbij vooral op de nabijheid van het Zernike en andere voorzieningen in de buurt; *“Ja het lijkt me voor hen gewoon superhandig, omdat ik dat zelf ook vond toen ik student was, dat de Hanze dicht bij is, dus dat je alles dicht bij de hand hebt” (Laura, 25 jaar).* *“Het zijn studenten en ja zij moeten eigenlijk ergens wonen. En dat is de beste plek voor hen denk ik, want het is vlakbij Zernike” (Johan, 39 jaar).*

5.3.2 Verwachte gevolgen voor de sociale cohesie in de buurt

Uit de interviews blijkt dat alle respondenten verwachten dat er weinig zal veranderen aan het lage niveau van sociale cohesie dat zij in hun buurt ervaren, als gevolg van de geplande studentenhuysvesting. Johan (39) bijvoorbeeld, denkt niet dat de studenten binding met hun woonwijk zullen hebben; *“Ik denk niet dat studenten veel contact willen, dat denk ik niet (...) Als een student wil je eigenlijk omgaan met medestudenten en je wil genieten. En genieten dat doe je eigenlijk met medestudenten. Wat gebeurd in de wijk interesseert jou niet echt”* (Johan, 39 jaar). Hendrik (36) onderschrijft dit idee in zijn eigen verwachtingen. Hij voegt er aan toe, dat hij denkt dat er onder de studenten zelf wel een vorm van sociale cohesie zal ontstaan; *“De enige binding die ze hebben met de wijk is dat het lekker dicht bij het Zernike is. Maar echt een binding.. misschien wel met het gebouw waar ze straks gaan wonen (...) met de gezelligheid in dat gebouw”* (Hendrik, 36 jaar).

Dat de respondenten verwachten dat de studenten niet veel zullen bijdragen aan de sociale cohesie komt overeen met de literatuur: Tyler (2008) noemt een afnemende sociale cohesie een direct gevolg van studentification. Echter zit er één verschil tussen de uitkomsten van de interviews en de literatuur. In Paddepoel ervaren de respondenten op dit moment niet of nauwelijks sociale cohesie. Daardoor denken zij dat dit niet nóg minder kan worden als gevolg van de geplande studentenhuysvesting, terwijl Tyler (2008) juist stelt dat de sociale cohesie afneemt door studentification.

Ondanks dat de respondenten niet verwachten dat de sociale cohesie zal stijgen door de geplande studentenhuysvesting, vinden zij wel dat er een goede relatie tussen de studenten en de huidige bewoners moet ontstaan, zodat er een leefbare situatie ontstaat waarin beide groepen naast elkaar moeten kunnen wonen; *“De studenten moeten hier wonen en wij moeten hier wonen. We moeten gezamenlijk hier wonen en dan moet je ook gezamenlijk tot één punt kunnen komen. (...) Want je moet niet die twee groepen hier krijgen; studenten en bewoners, want dan krijg je die twee tegen elkaar”* (Willem, 61 jaar). Kim (62) denkt dat een goede relatie wel natuurlijk zal ontstaan; *“Dat (een goede relatie tussen studenten en overige bewoners) moet gewoon door zichzelf komen en niet door een of ander wat hun organiseren”*.

Er zijn echter ook respondenten die niet verwachten dat een goede relatie op een natuurlijke manier zal ontstaan en vinden dat er iets georganiseerd moet worden om de relatie tussen studenten en huidige bewoners te bevorderen. Volgens Jenny (27) is een bewonersgroep op Facebook een goede manier om de afstand tussen huidige bewoners en studenten kleiner te maken. Deze was ook opgezet op haar vorige woonadres; *“Wij hadden bijvoorbeeld in dat vorige pand waar ik woonde, hadden wij een bewonersgroep. Dat was op Facebook en daar werd eigenlijk alles gewoon gedeeld en*

gezegd. En nou als er iets was, en daardoor was er ook heel veel sociale controle wel. Ook als iemand last had, of overlast of dingen, dat kon allemaal daar en dat vond ik zelf altijd wel heel erg fijn” (Jenny, 27 jaar). Ook een centraal aanspreekpunt in het studentencomplex, zoals een huismeester, wordt door meerdere respondenten aanbevolen; “Ja ik denk dat ze daar wel slim aan doen, als ze er een contactpersoon tussen doen. Als er dingen dan gebeuren en als ze een keer een feest organiseren met z’n allen weet je wel, dat de buurt dat ook weet. Ik denk dat, dat voor hunzelf.. en dat je ook een beetje meer onderling ook respect krijgt” (Rick, 43 jaar).

6 Conclusie en reflectie op het onderzoek

6.1 Conclusie

In de eerste paragraaf van dit afsluitende hoofdstuk geef ik antwoord op de hoofdvraag van dit onderzoek:

Wat is de invloed van de geplande studentenhuysvesting in Paddepoel-West op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners?

Het merendeel van de respondenten gaf aan weinig emotionele verbondenheid met de buurt te ervaren. Uit dit onderzoek bleek dat dit mede komt, doordat er zeer weinig sociale interactie is tussen de bewoners en er totaal geen sprake is van een buurtgevoel, wat ervoor zorgt dat er een zeer laag niveau van sociale cohesie in de woonbuurt wordt ervaren door de respondenten. Ook geven alle respondenten aan last te hebben of te hebben gehad van geluidsoverlast. Dit heeft een negatieve werking op de leefbaarheid in de buurt, wat zorgt voor een negatieve invloed op de plaatsverbondenheid. De veiligheid wordt daarentegen door de meeste respondenten wel positief gewaardeerd. Voor slechts een klein deel van de respondenten heeft een gebrek aan veiligheid een negatieve invloed op de plaatsverbondenheid. Zij geven aan veel drugsoverlast te ervaren in hun buurt. De voornaamste reden voor de respondenten met een lage emotionele verbondenheid met de buurt om in Paddepoel te wonen is zeer praktisch van aard: de nabijheid van de vele voorzieningen in de wijk.

Onder een klein deel van de respondenten is er wel sprake van een sterke emotionele verbondenheid. Ook zij ervaren lage sociale cohesie en hebben allen last gehad van veel geluidsoverlast. Uit dit onderzoek bleek dat de woonduur, zij wonen veruit het langst van iedereen uit de onderzoeksgroep, ervoor heeft gezorgd dat zij een hechte emotionele verbondenheid met de buurt hebben opgebouwd.

Ten opzichte van de geplande studentenhuysvesting nemen huidige bewoners drie verschillende houdingen aan. (1) de militante houding wordt aangenomen door bewoners die tegen de geplande studentenhuysvesting zijn. Dit is de grootste groep onder de respondenten. Zij baseren hun houding voornamelijk op stereotypen en vooroordelen en nauwelijks op persoonlijke ervaring. Zij verwachten dat de geplande studentenhuysvesting zorgt voor meer geluidsoverlast, een tekort aan voorzieningen als parkeerplaatsen, stijging van de criminaliteit en daarmee een daling van de veiligheid in de buurt en een toename van rotzooi op straat. Bij hen komt zowel het NIMBY-syndroom als het NITBY-syndroom, met betrekking tot de ouderen in de buurt, voor.

(2) de idealistische houding wordt aangenomen door bewoners die vóór de geplande studentenhuysvesting zijn. Zij baseren hun houding op positieve persoonlijke ervaringen uit het

verleden. Ze verwachten niet veel geluidsoverlast, geen nadelige gevolgen voor de veiligheid en geen fysieke verloedering van de buurt. Zij denken juist dat de buurt gezelliger en levendiger wordt en tonen empathie met de studenten door zich in te beelden dat deze locatie vanuit het oogpunt van een student zeer geschikt is om te wonen.

(3) de pacifistische houding wordt aangenomen door bewoners die zeer afwachtend zijn en nog niet willen oordelen over de geplande studentenhuisvesting. Zij baseren hun houding op basis van stereotypen en verhalen die zij gehoord hebben. Ze willen eerst persoonlijke ervaring met het wonen nabij studenten wonen voor zij zich voor of tegen de studentenhuisvesting uitspreken.

Alle respondenten, ongeacht welke houding zij tegenover de geplande studentenhuisvesting aannemen, verwachten dat de studenten niet zullen zorgen voor een stijging van de sociale cohesie. Daarentegen verwachten zij ook niet dat deze verder zal dalen, omdat zij nu al ervaren dat de sociale cohesie zeer laag is. Ze verwachten dat de sociale interactie van de studenten voornamelijk binnen de studentenkring zal zijn en dat er weinig sociaal contact met de overige buurtbewoners zal plaatsvinden.

Uit deze resultaten concludeer ik dat de geplande studentenhuisvesting een wisselende invloed heeft op de plaatsverbondenheid van huidige bewoners, afhankelijk van de houding die zij aannemen tegenover en de verwachtingen die zij hebben van de geplande studentenhuisvesting.

De bewoners met een militante houding tegenover de geplande studentenhuisvesting verwachten dat het alleen maar negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van de buurt heeft. Dit zorgt ervoor dat de waardering die zij hebben van hun buurt daalt en dat betekent een daling van de plaatsverbondenheid. Bij deze bewoners heeft de geplande studentenhuisvesting een negatieve invloed op de plaatsverbondenheid.

De bewoners die een idealistische houding aannemen zijn heel positief in hun verwachtingen van de geplande studentenhuisvesting in hun buurt. Zij verwachten dat de buurt opleeft en erop vooruit gaat door de komst van de studentenhuisvesting en verwachtingen niet of nauwelijks negatieve gevolgen. Voor deze bewoners heeft de geplande studentenhuisvesting een positieve invloed op de plaatsverbondenheid.

Op de bewoners met een pacifistische houding heeft de geplande studentenhuisvesting niet direct invloed. Deze personen geven aan te willen wachten met oordelen tot de studenten daadwerkelijk in de woonbuurt gevestigd zijn en zich er nu nog niet druk over willen maken. Voor hen veranderd er nu dus nog niets aan de huidige wijk.

6.2 Reflectie: beperkingen van het onderzoek en aanbevelingen voor verder onderzoek

Nu de deelvragen en hoofdvraag van het onderzoek zijn beantwoord, rest mij tenslotte nog om kritisch te reflecteren op de uitvoering van het onderzoek en de gebruikte literatuur en aan te geven waar de mogelijkheden voor vervolgonderzoek liggen.

6.2.1 Reflectie

Literatuur

Literatuur over studentification is tot nu toe veelal beperkt tot Groot-Brittannië. Veel van deze literatuur is voornamelijk gericht op de sociale en culturele gevolgen van studentification. In dit onderzoek probeer ik dieper in te gaan op de gevolgen voor plaatsverbondenheid van gevestigde wijkbewoners in een Nederlandse context. Er is nu nog weinig tot geen literatuur die het verband tussen studentification en plaatsverbondenheid onderzoekt.

De gebruikte literatuur die in Hoofdstuk 3 staat beschreven leverde voor mij een duidelijk kader op om mijn eigen onderzoek in uit te voeren. Dit kader heb ik doorontwikkeld tijdens de uitvoering van het onderzoek. Voor mij was het lastig dat er nog geen bestaande literatuur is die een direct verband legt tussen studentification en plaatsverbondenheid. Met behulp van onder andere de concepten leefbaarheid en sociale cohesie kon ik voor dit onderzoek alsnog dit verband maken.

Respondenten

De keuze om in de Antaresstraat als eerste respondenten te werven bleek een goede. Er kwam zeer veel respons en ik kon uit deze straat voldoende respondenten werven. Ik had in mijn onderzoeksgroep graag meer respondenten gehad die een plaatsidentiteit verbondenheid met de buurt hadden gehad. Dit concept bleek nu moeilijk in de resultaten toe te lichten, omdat er weinig respondenten met deze verbondenheid waren.

Methode

Reflecterend op het gebruik van semigestructureerde interviews, denk ik dat dit een goede keuze was. Het onderzoek is kwalitatief van aard en gericht op ervaringen en meningen van respondenten. Daar sluit deze methode goed bij aan.

Daarnaast wil ik benadrukken dat dit onderzoek een momentopname is van de houdingen en verwachtingen die de respondenten ten tijde van de interviews hadden. Deze houdingen en verwachtingen kunnen met de tijd veranderen. Vanwege het tijdsbestek was het voor mij ook niet mogelijk om vervolginterviews in te plannen.

Als ik dit onderzoek nog eens over zou mogen doen, zou ik de interviews verspreiden over een langere tijdsperiode. Ik heb nu de interviews van de eerste reeks binnen twee weken afgenomen. Als ik meer tijd er tussen had gepland, had dit mij de mogelijkheid te geven om

tussendoor te reflecteren op de interviews en de vraagstelling om zo te zien wat in een volgend interview verbeterd zou kunnen worden.

6.2.2 Vervolgonderzoek

Omdat dit onderzoek gericht is op een fenomeen wat nog plaats moet vinden, zijn de gevolgen die de respondenten noemt gebaseerd op speculaties en verwachtingen. Volgend onderzoek zou dan ook plaats kunnen vinden als het studentencomplex De Trefkoel fase 2 gebouwd is en de studenten zich er gevestigd hebben. Dan kan onderzocht worden hoe gevestigde bewoners de aanwezigheid van de studentenhuisvesting ervaren, als het er daadwerkelijk is.

Het zou kunnen dat inwoners uit andere delen van Paddepoel hun wijk anders ervaren en andere gevolgen van de geplande studentenhuisvesting verwachten, omdat zij niet direct aan het Trefkoel-terrein wonen. Dit zou overeenkomen met de theorie van Dear (1980, in Dear, 1992) die stelt dat de belangstelling voor een ontwikkeling in de aangrenzende straat het hoogst is en vanaf de tweede tot de zesde daaropvolgende straten daalt tot het punt van onverschilligheid. Het zou een interessant onderwerp zijn voor een onderzoek om te zien of deze theorie ook opgaat met betrekking tot de geplande studentenhuisvesting in Paddepoel.

Referenties

Literatuur

- Anderson, J. (2013) Case Study Studentificaton. *Cardiff Case Studies*. Cardiff: Cardiff University
- Annison, J.E. (2000) Towards a clearer understanding of the meaning of 'home'. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 25(4), pp. 251-262.
- Brown, B. & Perkins, D.D. (1992) Disruptions in Place Attachment. "In" Altman, I. & Low, S.M. (Red.) *Place Attachment* (pp. 279 – 304). New York: Plenum Press.
- Brown, B., Perkins, D. D. & Brown, G. (2003) Place attachment in a revitalizing neighborhood: Individual and block levels of analysis. *Journal of Environmental Psychology*, 23(3), pp. 259-271.
- Dear, M. (1992) Understanding and overcoming the NIMBY syndrome. *Journal of American Planning*
- Forrest, R. & Kearns, A. (2001) Social Cohesion, Social Capital and the Neighbourhood. *Urban Studies*, 38(12), pp. 2125-2143.
- Ganga, D. & Scott, S. (2006) Cultural "Insiders" and the Issue of Positionality in Qualitative Migration Research: Moving "Across" and Moving "Along" Researcher-Participant Divides. *Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art.7
- Gemeente Groningen (2010a) *Paddepoel, veel bereikt nu doorzetten*. Groningen: Gemeente Groningen.
- Gemeente Groningen (2010b) *Paddepoel. Gevarieerd en verbonden*. Groningen: Gemeente Groningen.
- Gemeente Groningen (2015) *Wonen in Stad, woonvisie 2015, gemeente Groningen*. Groningen: Gemeente Groningen
- Greenbaum, S.D. (1982). "Bridging ties at the neighborhood level". *Social Networks*, 4, pp. 367 – 384.
- Greif, M.J. (2009) Neighborhood attachment in the multiethnic metropolis. *City & Community*, 8(1), pp. 27-45.
- Hagendoorn, L. & Sniderman, P. (2001) Experimenting with a national sample: a Dutch survey of prejudice. *Patterns of Prejudice*, 35(4), pp. 19-31.
- Hart, J. de, Knol, F., Maas - de Waal, C. & Roes, T. (2002). *Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau
- He, S. (2014) Consuming urban living in 'villages in the city': Studentification in Guangzhou, China. *Urban Studies Journal Limited*, pp 1-25.
- Hennink, M., Hutter, I. & Bailey, A. (2011) *Qualitative Research Methods*. London: Sage.

- Hernandez, B., Hidalgo, C., Salazar-Laplace, S. & Hess, S. (2007) Place attachment and place identity in natives and non-natives. *Journal of Environmental Psychology*. 27(4), pp. 310-319.
- Hilbrants, H. (2013) *Student in de Groningse buurt. Een onderzoek naar overlast en maatschappelijke participatie van studenten in Groningen*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Holloway, L. & Hubbard, P. (2001) *People and place. The extraordinary geographies of everyday life*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Hubbard, P. (2005) Inappropriate and incongruous: opposition to asylum centres in the English countryside. *Journal of Rural Studies*. 21, pp. 3-17.
- Hubbard, P. (2008) Regulating the impacts of studentification: a Loughborough case study. *Environment and Planning A*. 40, pp. 323-341.
- Hubbard, P. (2009) Geographies of studentification and purpose-built student accommodation: leading separate lives? *Environment and Planning A*. 41, pp. 1903-1923.
- Hulle van, R. (2015) *Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2015*. Delft: ABF Research in opdracht van Kences.
- Ife, J. (1995). *Community development: creating community alternatives: vision, analysis and practice*, Melbourne: Longman Australia.
- Maio, G.R., Esses, V.M. & Bell, D.W. (1994) The Formation of Attitudes Toward New Immigrant Groups. *Journal of Applied Social Psychology*. 24(19), pp. 1762-1776.
- Onderzoek en Statistiek Groningen (2015b) *Stadsmonitor 2015*. Groningen: Onderzoek en Statistiek Groningen, Gemeente Groningen.
- Opendakker, R. (2006) Advantages and Disadvantages of Four Interview Techniques in Qualitative Research. *Forum: Qualitative Social Research*. 7(4), art. 11.
- Oskamp, S. (1991) *Attitudes and opinions*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Raymond, C.M., Brown, G., Weber, D. (2010) The measurement of place attachment: Person, community and environmental connections. *Journal of Environmental Psychology*, 30, pp. 422 -434
- Sage, J., Smith, D.P. & Hubbard, P. (2012) The diverse geographies of studentification: Living alongside people not like us. *Housing Studies*, 27(8), pp. 1057-1078.
- Scannell, L. & Gifford, R. (2010) Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of Environmental Psychology*, 30, pp. 1 – 10.
- Schnabel, P. (2000) Vergroting van de sociale cohesie door versterking van de sociale infrastructuur. Probleemverkenning en aanzet tot beleid. In: Hortulanus, R.P. & Machielse, J.E.M. (red.) *In de marge. Het sociaal debat, deel 1*. Den Haag: Elsevier, pp. 21-34.

- Smith, D.P. (2006) *Studentification: a guide to opportunities, challenges and practice*. Londen: Universities UK.
- Smith, E. & Marquez, M. (2000) The other side of the NIMBY syndrome, *Society & Natural resources*, 13, pp. 273-280.
- Speller, G.M. & Lyons, E. (2002) *A Community in Transition: The relationship between spatial change and identity processes*. Surrey: SPERI, Department of Psychology, University of Surrey.
- Tajfel, H. (1963) Stereotypes. *Race & Class*, 5(2), pp. 3-14.
- Twigger-Ross, C.L. & Uzzell, D. (1996) Place and Identity Processes. *Journal of Environmental Psychology*, 16, pp.205-220.
- Tyler, R. (2008) *Balanced Communities & Studentification. Problems and Solutions*. Leeds: National HMO Lobby.
- Valentine, G. (2005) Tell me about...: using interviews as a research methodology. "In" Flowerdew, R. & Martin, D. (Red.) *Methods in human geography* (pp. 110 – 127). Harlow: Pearson Education Limited.
- Vanclay, F. (2008) Place Matters. In: Vanclay, F., Higgins, M. & Blackshaw, A. (red.) *Making Sense of Place*. Canberra: National Museum of Australia Press, pp. 3-11.
- Zahn, E. (1971) *Meningsvorming en maatschappelijke orde*. Amsterdam: De Bussy.

Websites

- Australian Geography Teachers Association (AGTA) (2013) *Assessing the liveability of places*. Beschikbaar via: <http://www.geospace.edu.au/core-units/years-7-8/exemplars/year-7/y7-exemplars-y7-illus5.html> [geraadpleegd op 28-02-2015].
- Centraal Bureau voor Statistiek (2014) Kerncijfers wijken en buurten; Paddepoel. Beschikbaar via: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=70904ned&D1=3,6-10,16-20&D2=109-110&D3=I&HDR=T&STB=G1,G2&VW=T> [geraadpleegd 17-12-2015].
- Coughlan, S. (2015) UK student numbers surge in Netherlands. Beschikbaar via: <http://www.bbc.com/news/business-34721679> [geraadpleegd op 17-10-2015].
- Gemeente Groningen (2011) *Notitie BOUWJONG*. Beschikbaar via: <http://gemeente.groningen.nl/kamerverhuur/Notitie%20BouwJongfebr2011.pdf> [geraadpleegd op 22-11-2015].
- Gemeente Groningen (2015b) *Leven in Stad*. Beschikbaar via: <http://leveninstad.nl/> [geraadpleegd op 06-01-2016].

- Kenk Architecten (2015) De Trefkoel Fase 2. Beschikbaar via: <http://www.kenkarchitecten.nl/de-trefkoel-fase-2-groningen-studenten.html> geraadpleegd op [07-08-2015].
- Onderzoek en Statistiek Groningen (2015a) *Gronometer*. Beschikbaar via: http://groningen.buurtmonitor.nl/default.aspx?cat_open_code=c109&presel_code=ps [geraadpleegd op 17-12-2015].
- Platform GRAS & CBK (2015) *Paddepoel (incl. Tuinwijk)*. Beschikbaar via: <http://www.staatingroningen.nl/wijk/87/paddepoel-incl-tuinwijk> [geraadpleegd op 20-11-2015].
- Wallisch, H. (2010) *Bewoners knappen gezamenlijk de Trefkoel op*. Beschikbaar via: <http://cultuuringroningen.blogspot.nl/2010/04/bewoners-knappen-gezamenlijk-de.html> [geraadpleegd op 10-12-2015]

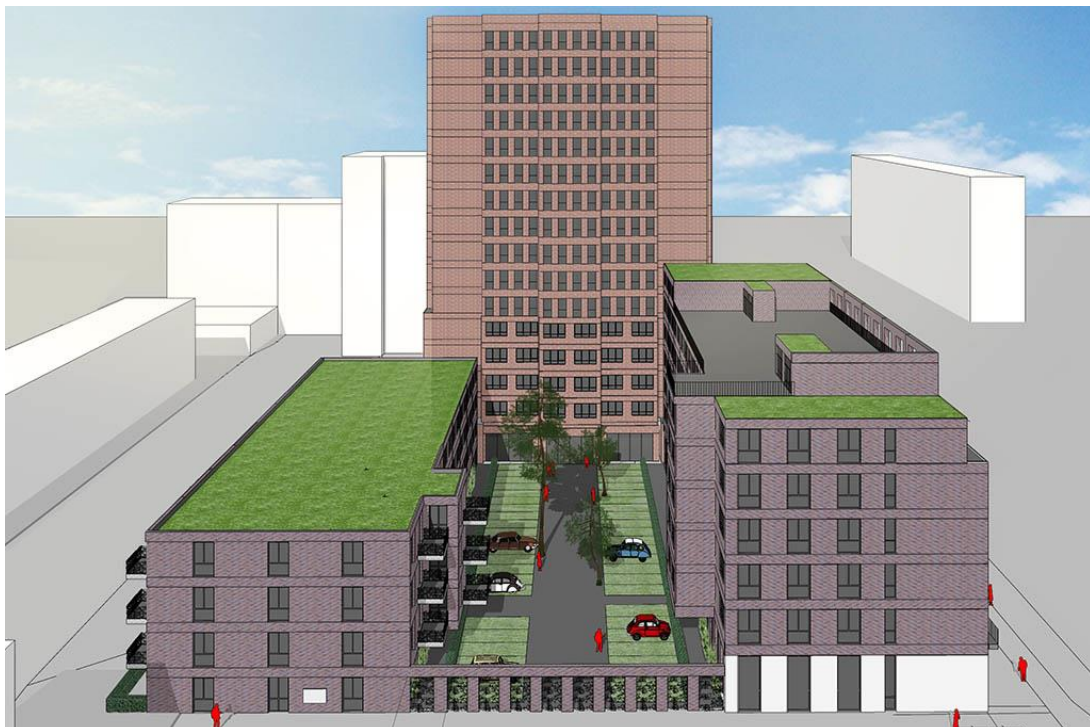
Geanalyseerde nieuwberichten

- RTV Noord (2015a) *Bijna duizend studentenwoningen bij winkelcentrum Paddepoel*. Beschikbaar via: <http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=144254> [geraadpleegd op 08-02-2015].
- RTV Noord (2015b) *Gemengde gevoelens in Paddepoel over komst honderden studenten*. Beschikbaar via: <http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=144276> [geraadpleegd op 08-08-2015].
- RTV Noord (2015) *Paddepoel reageert wisselend op 'studentensunami'*. Beschikbaar via: <http://wap.rtvnoord.nl/gemist/videoplayerod.asp?v=32957&size=groot> [geraadpleegd op 08-02-2015].

Bijlage I: Figuren Studentenhuisvestingsproject De Trefkoel fase 2

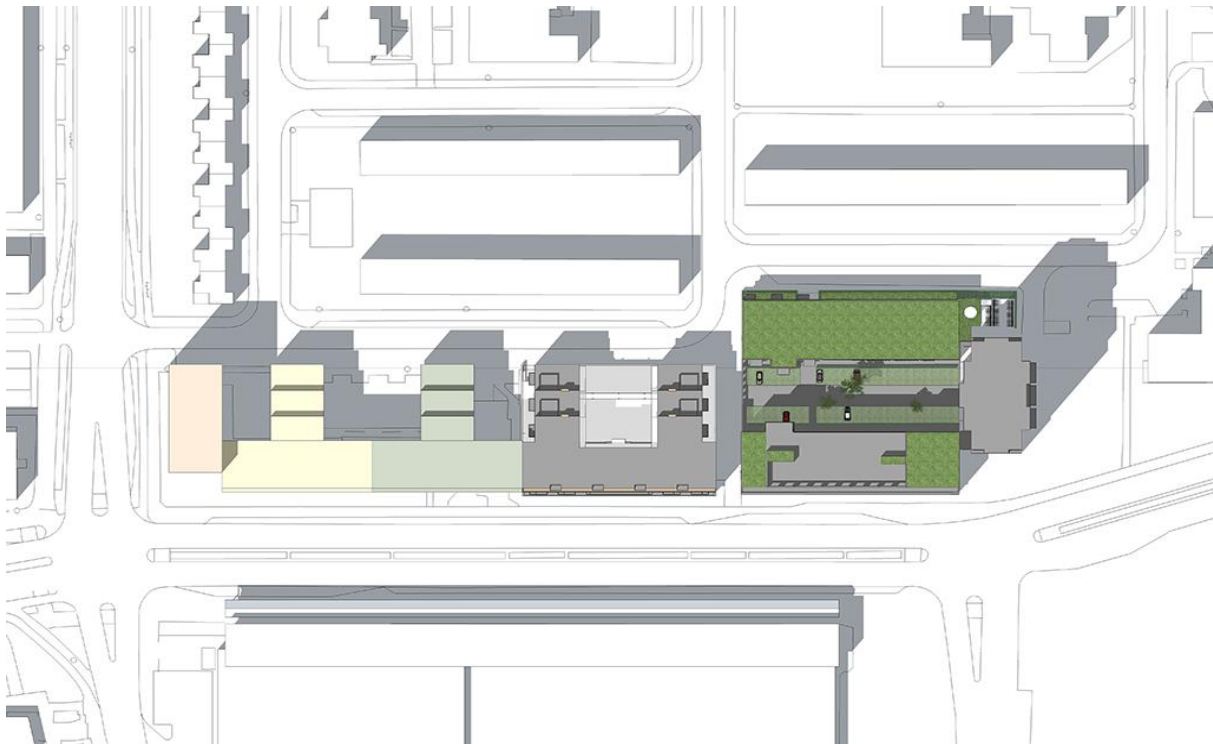
Figuur I.1: De Trefkoel fase 2 vanaf de Antaresstraat. Linksonder is een deel van de noordelijke flat van de Antaresstraat te zien. Het gebouw links, naast de woontoren van de Trefkoel fase 2, is de ouderentoren Bernlef. (Bron: KenK Architecten, 2015)

Figuur I.2: De Trefkoel fase 2 vanuit zuidelijke richting. Links is de Antaresstraat, rechts de Zonnelaan. Achter de toren is Bernlef gevestigd (Bron: KenK Architecten, 2015).

Figuur 1.3: De Trefkoel Fase 2 vanuit noordelijke richting bekeken. Links is de Zonnelaan gelegen met daaraan het winkelcentrum Paddepoel (Bron: KenK Architecten, 2015).

Figuur 1.4: De Trefkoel Fase 2 van bovenaf bekeken. Het gekleurde gebouw links van het project is de Trefkoel fase 1. Aan de onderzijde is het winkelcentrum te zien en bovenlangs loopt de Antaresstraat met de 2 flats waar de respondenten wonen (Bron: KenK Architecten, 2015).

Bijlage II: Figuren van de huidige staat van het terrein waar De Trefkoel fase 2 wordt gebouwd.

Figuur II.1: Het terrein van de Trefkoel fase 2, kijkend vanuit de Antaresstraat, staand voor de zuidelijke flat. Links is de noordelijke flat van de Antaresstraat te zien. Rechts daarvan het braakliggende terrein waar de studentenwoningen gevestigd worden. Het felkleurige gebouw achter op de achtergrond is Bernlef. Aan de rechterkant is een klein deel van de Trefkoel fase 1 te zien.

Figuur II.2: Het nieuwbouwterrein kijkend vanuit de Antaresstraat, tussen beide flats in, vanuit westelijke richting. Op de achtergrond loopt de Zonnelaan, met daaraan het winkelcentrum Paddepoel.

Figuur II.3: Het nieuwbouwterrein, kijkend vanuit de Zonnelaan. Op de achtergrond loopt de Antaresstraat. De noordelijke flat van die straat is op de achtergrond te zien..

Figuur II.4: Het nieuwbouwterrein kijkend vanuit de noordelijke kant van de Antaresstraat. Rechts staat de noordelijke woonflat en op de achtergrond Trefkoel fase 1. Links is het nieuwbouwterrein. Linksachter is ook nog een deel van Winkelcentrum Paddepoel te zien.

Bijlage III: De contactbrief

**rijksuniversiteit
groningen**

Geachte heer/mevrouw,

Ik ben Stephan Latuputty en ik studeer Culturele Geografie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Op dit moment ben ik bezig met mijn eindscriptie. Deze is gericht op de kijk van huidige bewoners van Paddepoel-west op aanstaande nieuwbouw voor studenten aan de Zonnelaan. De scriptie staat onder begeleiding van mw. Debbie Lager.

Voor dit onderzoek zou ik graag een aantal bewoners van uw woonwijk uitnodigen voor een interview. Ik kom dan persoonlijk bij u langs om meer te weten te komen over vragen zoals;

- Hoe bevalt het wonen in Paddepoel?
- Hoe staat u tegenover de komst van de grote groep studenten?
- Verwacht u dat er met de komst van de studenten dingen zullen veranderen binnen uw woonwijk?

Uiteraard zal ik vertrouwelijk omgaan met al uw gegevens en de informatie die ik van u krijg. Alleen ik, mijn scriptiebegeleidster en de tweede beoordelaar zullen deze informatie te zien krijgen. Het interview zal maximaal 1 uur duren, maar als u meer tijd wilt hebben dan is daar ruimte voor. U kunt overigens te allen tijde het stoppen met het interview als u dat wilt. Medewerking is dan ook geheel op vrijwillige basis.

Op maandag 5 oktober tussen 17.00 en 18.00 uur, kom ik bij u langs om te informeren of u wilt meewerken aan mijn onderzoek. Mocht u nog vragen hebben over het onderzoek en/of het interview dan kunt u mij die op dat moment stellen. Als u graag wilt meewerken, dan kunnen wij ter plekke een afspraak maken voor het interview. Mocht ik u niet aantreffen en wilt u wel meedoen, of wilt u eventueel zelf al contact met mij opnemen, dan kunt u mij bereiken op de onderstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groet,

Stephan Latuputty

Tel. : 06-53858732

E-mail: splatuputty@gmail.com

Bijlage IV: De interviewgide

Informed consent

Ik ben Stephan Latuputty en ik studeer Culturele Geografie aan de Universiteit van Groningen. Dit interview maakt deel uit van mijn afstudeerscriptie, waar ik op dit moment mee bezig ben. Voor mijn scriptie wil ik graag te weten komen hoe huidige buurtbewoners tegenover de geplande studentenhuisvesting staan. Dit wil ik onderzoeken aan de hand van een aantal interviews met bewoners, zoals hier nu met u.

Ik wil benadrukken dat medewerking aan dit interview geheel vrijwillig is en u dus nooit verplicht bent om antwoord te geven op de vragen. Ook kunt u dit interview te allen tijde stopzetten als u dat wilt. Daarnaast is het zo dat al uw informatie en gegevens vertrouwelijk behandeld worden. Alleen ik en mijn begeleidster zullen toegang hebben tot deze informatie. In de uitwerking van het onderzoek zal u anoniem gemaakt worden, door het gebruik van een pseudoniem. Tot slot zou ik u voor aanvang toestemming willen vragen, voor het opnemen van het interview. Als ik het zou mogen opnemen gaat er voor mij geen waardevolle informatie verloren. Geeft u hier toestemming voor? Als u verder geen vragen heeft zou ik graag beginnen met het interview.

Introductievragen:

Wat is uw leeftijd?

Hoe ziet uw huishoudsamenstelling er uit?

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

(Hebt u tijdens uw studie zelf op kamers gewoond?)

Wat voor beroep heeft u (gehad)?

Wanneer bent u in Paddepoel komen wonen?

- Hier opgegroeid?

Om welke redenen heeft u ervoor gekozen om in Paddepoel te gaan wonen?

Hebt u binnen Paddepoel altijd in dezelfde woning gewoond?

Plaatsverbondenheid:

Kunt u mij een beschrijving geven van uw woonbuurt?

- wat voor soort mensen wonen er?

- hoe ziet de buurt eruit?

- wat zijn typische kenmerken van de buurt

Hoe ervaart u het wonen in deze buurt?

- prettig om te wonen

- veiligheid

- is er sprake van een buurtgevoel onder de inwoners?

- ervaart u wel eens overlast veroorzaakt door medebewoners?

- wel/geen schone wijk

Hebt u sociale contacten binnen de wijk?

- Met wie? (Familie, buren, kennissen, vrienden, wijkraad)
- Waar ontmoet u deze mensen? (parkjes, bij elkaar thuis, winkelcentrum, op straat..)
 - bezoekt u wel eens de Vensterschool? Wat voor activiteiten doet u daar?
 - Bezoekt u wel eens activiteiten die in de buurt georganiseerd worden?

Voelt u zich thuis in Paddepoel? Waarom wel/niet?

Wat voor herinneringen heeft u opgedaan tijdens het wonen in Paddepoel?

- speciale gebeurtenissen
- zowel positief als negatief

Zou u ook ergens anders willen wonen, buiten Paddepoel? Waarom wel/niet?

Kunt u mij vertellen wat u in een gemiddelde week zoal doet in uw woonwijk? Te beginnen bij maandag

Zou u uzelf omschrijven als een Paddepoel(st)er? Waarom wel/niet?

Wanneer ben je eigenlijk een "Paddepoelster"?

Zet u zich ook op een bepaalde manier in voor de wijk?

- vrijwilligerstaken (Stip Paddepoel)
- buurtbijeenkomsten
- organiseren van activiteiten
- schoon houden van de wijk

Verwachtingen studenten

Zou u mij kunnen vertellen wat voor beeld u van studenten heeft?

- gedrag
- binding met de wijk
- leefstijl

Hebt u eerder in de nabijheid van een groep studenten gewoond?

- Wanneer was dit?
- Hoe beviel dat?
- Wat waren uw ervaringen daarmee?

Wanneer hoorde u voor het eerst van de geplande studentenhuisvesting aan de Zonnelaan?

- Hoe hoorde u het? (Wijkinformatiepunt in de Vensterschool?)
- Hebt u informatiebijeenkomsten bezocht?
- Wat weet u precies van het nieuwbouwproject?

Hoe staat u tegenover de komst van de nieuwbouw en de grote groep studenten die hierdoor in de wijk komen te wonen en waarom?

- Had u de studenten liever op een andere locatie gehad?

Zou u mij kunnen vertellen wat u verwacht van de komst van de grote groep nieuwe studenten in de wijk?

- doorvragen naar huidige beeld van de wijk, en hoe de komst van de nieuwbouw dit beïnvloedt
- verwacht u dat er wat zal veranderen? Waarom?
 - onderlinge contact in de buurt
 - aanzicht van de wijk
 - reputatie van de wijk

Afsluiting/ stadjer-student relatie

Omdat u straks te maken krijgt met een groot aantal studenten in uw wijk, zou ik graag ter afsluiting van het interview, van u willen weten of u vindt dat er iets moet gebeuren om contact tussen wijkbewoners en studenten te bevorderen.

- Moeten de groepen zich aanpassen aan elkaar? (wie moet zich aanpassen? En hoe moeten ze zich dan aanpassen?)
- Hoe zou het contact tussen beide groepen eruit moeten zien?
 - bijeenkomsten waar stadgers en studenten samen komen?
- Kunnen de wijkbewoners en de studenten iets voor elkaar betekenen?
 - elkaar helpen, bijvoorbeeld met computers e.d.?
- Wie zou volgens u dit contact moeten stimuleren? (bewoners, gemeente, wijkraad, studenten, Nijestee, MJD..)